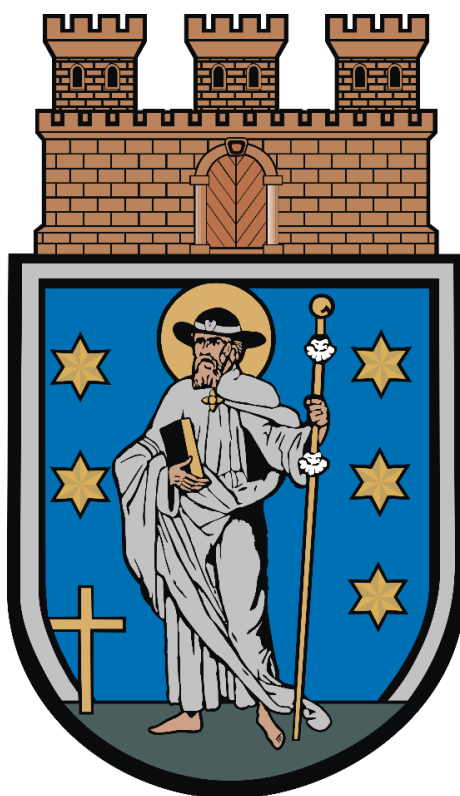

Załącznik
do Uchwały nr XIII/115/2020
Rady Miejskiej w Pakości
z dnia 23 stycznia 2020r.

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pakość na lata 2016-2023

SPIS TREŚCI

1. WYKAZ SKRÓTÓW	5
2. WPROWADZENIE I METODOLOGIA	6
3. OPIS POWIĄZAŃ PRZEDMIOTU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	12
3.1. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami na szczeblu regionalnym	12
3.2. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami na szczeblu lokalnym	14
4. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI	18
4.1. Dane podstawowe	18
4.2. Demografia	19
4.3. Pomoc społeczna	20
4.4. Bezrobocie	21
4.5. Zasoby mieszkaniowe	22
4.6. Edukacja	22
4.7. Gospodarka	22
4.8. Sfera techniczna, przestrzenno-funkcjonalna oraz środowiskowa	23
4.9. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy gminy	24
5. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY	26
6. OBSZAR REWITALIZACJI GMINY	40
7. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	45
Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji – obszar miasta pakość	45
Sfera społeczna	45
Sfera gospodarcza	48
Sfera przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna	49
Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji - Obszary wiejskie (Dziarnowo oraz Kościelec)	50
Sfera społeczna	50
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	52
8. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	54
9. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK	56
10. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	59
11. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI POMIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI	71
12. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	81
13. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	84

14. SYSTEM ZARZĄDZENIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI 88

1. WYKAZ SKRÓTÓW

Wykaz skrótów zastosowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023:

LPR – Lokalny Program Rewitalizacji;

EFS – Europejski Fundusz Społeczny;

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;

RPO WK-P 2014 – 2020 – Regionalny program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020;

FS – Fundusz Spójności;

LSR – Lokalna Strategia Rozwoju;

ORSG – Obszar Rozwoju Społeczno – Gospodarczego;

KSRR - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie;

SRPS - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

SRG – Strategia Rozwoju Gminy.

2. WPROWADZENIE I METODOLOGIA

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023 został opracowany zgodnie z wytycznymi dla województwa kujawsko-pomorskiego, które zostały zawarte w dokumencie pn. „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” z dnia 23 lipca 2018r. Ponadto, dokument pozostaje w zgodności z zasadami ogólnokrajowymi znajdującymi się w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku.

Wytyczne ministerialne definiują rewitalizację, jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Teren, na którym zdiagnozowano stan kryzysowy to obszar zdegradowany. Może on być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z nich. W przypadku Gminy Pakość przeprowadzono delimitację w podziale na część miejską gminy (obszary) oraz część wiejską (miejscowości).

Następnym etapem tworzenia PR było wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechująca się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Obszar rewitalizacji również może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Stan kryzysowy jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer:

a) gospodarczej w zakresie:

- niskiego stopnia przedsiębiorczości,
- słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

b) środowiskowej w zakresie:

- przekroczenia standardów jakości środowiska,
- obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, bądź stanu środowiska.

c) przestrzenno - funkcjonalnej w zakresie:

- niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną,
- braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości,
- niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej,
- deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych.

d) technicznej w zakresie:

- degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
- braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- ✓ uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- ✓ pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów. Diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- ✓ ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- ✓ właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- ✓ zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- ✓ koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- ✓ realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w

ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Właściwie wykonany program rewitalizacji, czyli wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, musi charakteryzować się następującymi cechami:

Kompleksowość

Koncentracja

Komplementarność

Partycypacja

1. Kompleksowość programu rewitalizacji polega na:

a) ujęciu działań rewitalizacyjnych w sposób kompleksowy, w których uwzględnione będą projekty współfinansowane ze środków EFRR, EFS oraz innych publicznych lub prywatnych tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty powinny być powiązane oraz wspólnie oddziaływać na zdiagnozowaną sytuację kryzysową. W ramach PR dla gminy Pakość zaplanowano przedsięwzięcia społeczne („miękkie”) w tym dofinansowane z EFS w okresie programowania UE 2014-2020) oraz uzupełniające je zadania inwestycyjne („twarde”).

2. Koncentracja programu rewitalizacji polega na:

a) skupieniu działań w ramach programu rewitalizacji na terenach obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją zdiagnozowanych

problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Możliwa jest również realizacja projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Szczególnie dotyczy to inicjatyw społecznych polegających np. na aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania skierowane do ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji. W przypadku gminy Pakość projekty w ramach LPR będą realizowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych jest szczególnie ważna i obejmuje kilka różnych wymiarów. Jej spełnienie jest wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych. Wyróżniamy komplementarności: przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną, międzyokresową oraz źródeł finansowania.

a) komplementarność przestrzenna:

- oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji,

- ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii,

- celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

b) komplementarność problemowa:

- oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym).

- ma przeciwdziałać fragmentacji działań koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.

- skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

b) komplementarność proceduralno-instytucjonalna:

- oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

c) komplementarność międzyokresowa:

- w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie ma zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013). Z tego względu możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

d) komplementarność źródeł finansowania

- oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji powinny być realizowane przy pomocy wsparcia ze środków EFRR i EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania;

- dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji jest konieczna silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR;

- komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja:

- program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy tj. społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

- jest to fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).

- partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023 został opracowany zgodnie z powyższą metodologią, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania zasad koncentracji, kompleksowości,

komplementarności oraz dojrzałych form partycypacji społecznej. Jest to gwarantem, że LPR odpowiada na problemy oraz potrzeby zdiagnozowane na obszarze zdegradowanym, a przede wszystkim obszarze rewitalizacji, który będzie bezpośrednim miejscem działań rewitalizacyjnych.

3. OPIS POWIĄZAŃ PR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Program Rewitalizacji dla Gminy Pakość na lata 2016-2023 jest powiązany z różnymi dokumentami strategicznymi Gminy i pozostałymi dokumentami o znaczeniu polityki terytorialnej. Założenia zawarte w PR wpisują się w założenia zawarte w innych dokumentach strategicznych. Opis powiązań PR został przedstawiony poniżej.

3.1. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami na szczeblu regionalnym

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 Plan modernizacji 2020+

Zakłada 4 priorytety rozwoju województwa wynikające z misji rozwoju (Kujawsko-Pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo) i są to: konkurencyjna gospodarka, modernizacja przestrzeni wsi i miast, silna metropolia, nowoczesne społeczeństwo. Z priorytetów, najbardziej w założenia celów, przedsięwzięć i poszczególnych projektów rewitalizacji wpisuje się modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz nowoczesne społeczeństwo, które to posiadają bezpośrednie odniesienie do proponowanych założeń PR dotyczących poprawy infrastruktury i odnowy przestrzeni miejskiej oraz poprawy jakości kapitału społecznego. Te działania przyczyniają się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, który jest główną ideą zarówno Strategii, jak i PR.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Według zapisów RPO WK-P, rewitalizacja będzie wspierana głównie w ramach priorytetu inwestycyjnego: 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Celem jest wzrost ożywienia społecznego i gospodarczego na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo, przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą wspierane z innych osi priorytetowych RPO WK-P w ramach finansowania ze środków EFS i EFRR. Przedsięwzięcia i projekty wyznaczone w PR są opracowane w nawiązaniu do działań i poddziałań wskazanych jako preferowane w programach rewitalizacji, gdzie jednym ze źródeł finansowania ma być niniejszy RPO.

Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Zasady regionalne określają sposób tworzenia programów rewitalizacji, zwłaszcza zasady opracowania

programów w perspektywie finansowej 2014-2020, tj.:

- kompleksowość,
- komplementarność,
- koncentracja,
- partnerstwo,
- partycypacja.

Wskazują również obligatoryjne elementy programu rewitalizacji i oczekiwane efekty rewitalizacji. PR jest opracowany zgodnie z zasadami tworzenia programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Dokument jest szczegółowym opisem 12 Osi priorytetowych współfinansowanych z EFRR, EFS oraz publicznych środków krajowych i środków prywatnych. PR jest wspierany przede wszystkim w ramach Osi priorytetowej 7 oraz Osi priorytetowej 11, a także Osi Priorytetowej 6 w ramach:

- Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność;
- Działanie 11.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność;
- Działania 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych.

Dodatkowo działania rewitalizacyjne są wspierane z pozostałych dostępnych źródeł finansowania rewitalizacji ujętych w ZPPR.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego

przedstawia następujący cel główny: zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakości życia mieszkańców. Pozostałe cele szczegółowe wynikające z celu głównego wpisują się w założenia programu rewitalizacji, których wyrazem są projekty rewitalizacyjne. Rozwój pod względem planistycznym województwa kujawsko-pomorskiego jest wyrażony w działaniach rewitalizacyjnych o znaczeniu przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalnym i środowiskowym. Założenia PR są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego.

3.2. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami na szczeblu lokalnym

Strategia rozwoju powiatu inowrocławskiego do roku 2020 – strategia rozwoju jest długookresowym dokumentem, który wyznacza najważniejsze kierunki rozwojowe powiatu do 2020r. Głównymi założeniami Strategii powiatu inowrocławskiego są:

- Priorytet: Zdrowe, aktywne i solidarne społeczeństwo oraz efektywne usługi;
 - Cel strategiczny 2: Zapewnienie wysokiej jakości pomocy społecznej dla wszystkich pokoleń;
 - Zwiększenie dostępności do usług pomocy społecznej;
 - Wsparcie instytucjonalne dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
 - Poprawa infrastruktury pomocy społecznej na terenie powiatu, w tym likwidowanie barier dla osób niepełnosprawnych.
- Zrównoważony rozwój, spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna;
- Tożsamość i dziedzictwo;
- Konkurencyjna otwarta na wyzwania gospodarka.

PR jest ściśle powiązany z celami strategicznymi strategii, a w szczególności z punktem nr 2. Działania rewitalizacyjne zawarte w programie są ukierunkowane na poprawę jakości infrastruktury technicznej, rozwiązanie problemów społecznych, czy wsparcie dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Te działania opisane szerzej w PR wpisują się w konkretne zadania przypisane celom częściowym strategii.

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego – dokument stanowi zbiór wytycznych dotyczących postawionych celów, zadań i środków ich realizacji na podstawie specyfikacji analizowanego obszaru. Przedstawia zarys ogólny oraz szczegółowy, określający kierunek działań władz Powiatu, zachowując jednocześnie elastyczność, dającą możliwość wprowadzania zmian określonych jego elementów. W strategii określono sześć celów strategicznych:

1. Rozwój infrastruktury technicznej;
2. Wzmocnienie rozwoju społecznego i integracji;
3. Rozwój nowoczesnej oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb rynku pracy;
4. Wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej;

5. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz promocji walorów przyrodniczych ORSG Powiatu Inowrocławskiego;
6. Aktywizacja rynku pracy i rozwój gospodarki ORSG Powiatu Inowrocławskiego.

PR wpisuje się w cele strategiczne zawarte w niniejszej Strategii. W szczególności przedsięwzięcia opisane w programie rewitalizacji odpowiadają swoim zakresem celom. PR odnosząc się do obszaru Gminy Pakość wspiera również realizację wymienionych celów strategicznych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ukierunkowane na eliminację problemów społecznych, rozwój przedsiębiorczości, ochronę i rozwój infrastruktury na obszarze rewitalizacji.

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na soli

Cele Strategii są zgodne z PR i kształtują się następująco:

Cel 1 Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru LSR do 2023 r.

Cel 2 Zwiększenie atrakcyjności obszaru LSR do 2023r. .

2.1.2 Rewitalizacja Wsi na obszarze LSR do 2023 r. .

Cel 3 Wzmocnienie kapitału społecznego i włączenie społeczne na obszarze LSR do 2023 r. .

W niniejszym PR realizowane będą wskaźnik wynikające z Lokalnej Strategii Rozwoju, w tym:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach;
- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.
- Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów;

Zakres zadań wskazanych w Programie Rewitalizacji nie będzie odnosił się do ostatniego ze wskaźników dotyczących działań rewitalizacyjnych, tj. Długość przebudowanych dróg gminnych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pakość

Dokument przedstawia główne kierunki polityki przestrzennej Gminy. Najważniejsze potrzeby rozwojowe gminy wiążą się z realizacją głównego celu rozwoju gminy, jakim jest zapewnienie mieszkańcom optymalnych warunków życia, określonego w rzeczonym dokumencie przyjętym Uchwałą nr XVI/188/2016 Rady Miejskiej w Pakości z dnia 25 października 2016 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pakość.

Do głównych potrzeb gminy zaliczyć należy:

- ✓ wzmacnianie sektora komunalnego (usług publicznych i przestrzeni publicznych)– poprzez wzrost ilościowy (rozwój sieci) i jakościowy (poprawę jakości funkcjonowania); w perspektywie 10 lat funkcjonowanie sektora usług publicznych należy zacząć przeorientowywać w kierunku priorytetu zaspokojenia potrzeb ludności starszej,
- ✓ zwiększenie liczby miejsc pracy – między innymi poprzez tworzenie przestrzeni inwestycyjnych w gminie).
- ✓ uporządkowanie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- ✓ rozwój infrastruktury teleinformatycznej, zwłaszcza upowszechnienie dostępu do sieci Internet,
- ✓ rozwój komunikacji publicznej w relacjach z Inowrocławiem i Bydgoszczą, a także Janikowem i Żninem.

Problemy określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji są zbieżne pod względem sfery społecznej (starzejące się społeczeństwo), gospodarczej (niski poziom przedsiębiorczości skutkujący małą ilością miejsc pracy) oraz przestrzenno-funkcjonalnej (brak przestrzeni do aktywizacji społecznej). Dzięki realizacji działań planowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji na obszarze rewitalizowanym zostaną rozwiązane wymienione problemy, co wpłynie również na realizację celów określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pakość oraz zostaną zaspokojone zidentyfikowane w tym dokumencie potrzeby Gminy w wyżej opisanych sferach.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pakość na lata 2012-2020

Opracowanie i realizacja niniejszej strategii jest jednym z zadań własnych gminy. Misją samorządu gminy Pakość w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest poprawa jakości życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego. Misja ta ma być wdrażana poprzez poniższe cele strategiczne, które w pełni wpisują się w ideę rewitalizacji społecznej:

- ✓ wzmacnianie rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju,
- ✓ tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- ✓ zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- ✓ usprawnienie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Pakość na lata 2014-2024

Jest dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju gminy na najbliższe lata. W strategii określono misję rozwoju Gminy Pakość: Gmina Pakość – nowoczesna gmina oferująca wysoką jakość życia. Następnie w odniesieniu do misji wyznaczono 2 cele strategiczne:

1. Zapewnienie wysokiej jakości funkcjonowania usług publicznych;
2. Aktywizacja gospodarcza gminy.

Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne wpisują się we wszystkie cele strategiczne zawarte w strategii. Działania rewitalizacyjne są ukierunkowane na poprawę sytuacji w sferze społecznej wpisując się w kierunek działań celu pierwszego: *Wzmacnianie zdolności do realizacji zadań z zakresu opieki społecznej oraz rozwiązywanie problemów grup dotkniętych wykluczeniem społecznym.*

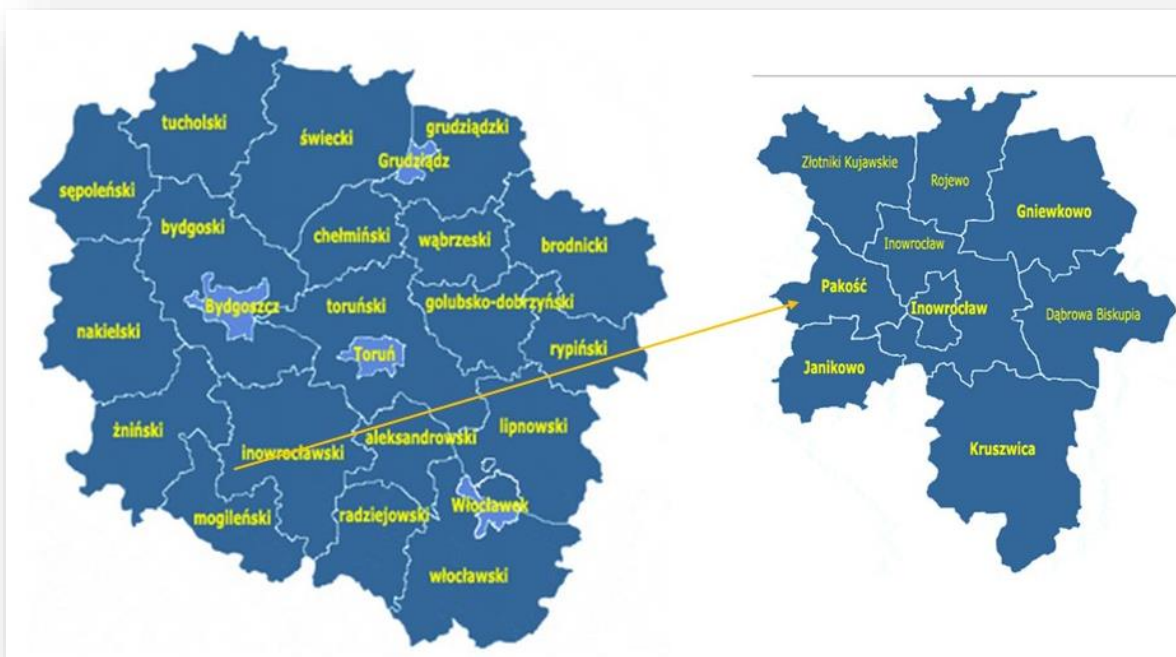
Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się szczególnie w cele dotyczące wsparcia w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz w obszarze wspierania aktywności obywatelskiej poprzez realizację działań aktywizujących i integrujących społeczność lokalną oraz wdrażanie instrumentów aktywizacji zawodowej i wspierania przedsiębiorczości.

4. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI

4.1. DANE PODSTAWOWE

Gmina Pakość jest gminą miejsko-wiejską położoną w zachodniej części powiatu inowrocławskiego, w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Od strony zachodniej graniczy z gminami Dąbrowa (powiat mogileński) i Barcin (powiat żniński), od strony północnej i wschodniej z gminami Złotniki Kujawski i Inowrocław, a od południa z Gminą Janikowo. Poniżej przedstawiono lokalizację gminy na mapie województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu inowrocławskiego.

Mapa 1: Lokalizacja gminy Pakość

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gminy.pl

Powierzchniowo, Gmina Pakość jest jedną z najmniejszych gmin w powiecie i województwie. Cała Gmina zajmuje 8 617,55 ha, w tym miasta 340,803 ha. W strukturze powierzchniowej dominują użytki rolne stanowiące około 70% całej powierzchni gminy.

Pod względem administracyjnym, w skład Gminy wchodzi miasto Pakość oraz 16 miejscowości wiejskich tworzących 12 sołectw: Dziarnowo, Gorzany-Giebnia-Węgierce, Jankowo, Kościelec, Ludkowo-Mielno-Wojdal, Ludwiniec, Łącko, Radłowo, Rybitwy, Rycerzewo, Rycerzewko i Wielowieś.

Miasto Pakość jako największy ośrodek stanowi centrum życia społeczno-gospodarczego regionu. Skupiają się w nim instytucje publiczne tj. urząd gminy, ośrodki zdrowia i kultury, szkoły, stadion miejski i inne.

4.2. DEMOGRAFIA

Demografia jest bardzo istotnym czynnikiem świadczącym o rozwoju społeczno-gospodarczym Gminy. Gmina Pakość na dzień 31 grudnia 2018r. była zamieszkiwana przez 9 668 osób, w tym miasto zamieszkiwały 5 582 osoby. Najwięcej osób zamieszkuje Miasto Pakość. W 2018r. były to 5582 osoby, czyli więcej niż połowa mieszkańców całej Gminy. Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców na poszczególnych terach Gminy miejsko-wiejskiej Pakość.

Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Pakość (stan na 31.12.2018r.)

Wieś	Liczba ludności (meldunek na pobyty stały)	Udział w liczbie mieszkańców Gminy
DZIARNOWO	309	3,20
GIEBNIA	76	0,79
GORZANY	148	1,53
JANKOWO	293	3,03
KOŚCIELEC	724	7,49
LUDKOWO	211	2,18
LUDWINIEC	177	1,83
ŁĄCKO	210	2,17
MIELNO	63	0,65
RADŁOWO	510	5,28
RYBITWY	490	5,07
RYCERZEWO	108	1,12
RYCERZEWKO	157	1,62
WĘGIERCE	138	1,43
WIELOWIEŚ	404	4,18
WOJDAL	68	0,70
MIASTO PAKOŚĆ	5582	57,74

Razem	9668	100
-------	------	-----

Źródło: Urząd Miejski Pakość

Według powyższych danych, Gminę Pakość w 2018r. zamieszkiwało 9668 osób. Zaraz po Mieście Pakość, najliczniej zamieszkiwane miejscowości Gminy to Kościelec – 724 mieszkańców, Radłowo – 510 mieszkańców, Rybitwy – 490 mieszkańców oraz Wielowieś z 404 mieszkańcami. Aż 57,74% mieszkańców zamieszkuje miasto Pakość. Tereny miejskie są zamieszkiwane przez 42,26% mieszkańców Gminy Pakość. Według danych GUS w strukturze mieszkańców Gminy w niewielkim stopniu dominują kobiety - 51,20 % mieszkańców Gminy. Mężczyźni stanowią 48,80% społeczeństwa.

Liczba mieszkańców Gminy Pakość maleje od 2016r. Przy czym zjawisko to odnotowywane jest na porównywalnym poziomie na terenach miejskich i wiejskich. Wpływ na to zjawisko może mieć zarówno spadek liczby urodzeń, jak i niekorzystne saldo migracji. Według danych GUS w 2018r. zarejestrowano 104 zameldowania i 130 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wynosi dla Gminy -26.

Przyrost naturalny w Gminie Pakość od 2011r. przyjmuje wartości ujemne. W 2018r. wynosił -1,23 na tysiąc mieszkańców. Wpływ na to ma odnotowywane w skali całego kraju **zjawisko starzenia się społeczeństwa**, które stanowi główny problem hamujący rozwój Gminy. Gmina Pakość boryka się z problemem rosnącej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i malejącej liczby osób w wieku przed i produkcyjnym. Niekorzystne zjawisko jest zauważalne przede wszystkim na obszarach miejskich Gminy. Analiza struktury ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że 20,10% mieszkańców Gminy Pakość znajduje się w grupie poprodukcyjnej. Dla porównania w 2017r. było to 19,46%. Równocześnie spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (2018r. – 18,19%, 2017r. – 18,24%).

4.3. POMOC SPOŁECZNA

Poziom wydatków ponoszonych na pomoc społeczną, w dużym stopniu obciąża budżet gminy. Jednostka wypłaca głównie takie formy wsparcia jak zasiłek stały, okresowy i celowy. Poniżej przedstawiono dane GUS prezentujące liczbę gospodarstw korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Tabela 2 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na terenie Gminy Pakość

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	2014	2015	2016	2017
		[gosp.]		
	440	416	404	353

Źródło 1 Bank Danych Lokalnych GUS.

Jak widać, w ostatnich latach odnotowano niewielki spadek liczby gospodarstw korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Pomimo spadku, nadal duża część mieszkańców korzysta ze wsparcia. Niepokojące są również dane prezentujące liczbę osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej Według danych GUS, w 2018r. ze środowiskowej pomocy społecznej korzystały 802 osoby. Konieczna jest interwencja mająca na celu **zmniejszenie liczby gospodarstw korzystających z pomocy społecznej**. Najbardziej niepokojąco kształtuje się wskaźnik liczby osób do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Wg danych uzyskanych przez gminę na obszarze miasta aż 327 rodzin korzystało z tej formy wsparcia. Na obszarach wiejskich sytuacja również nie kształtuje się korzystnie, gdyż zasiłek pobierały w 2018r. aż 277 rodziny. W odniesieniu do całej gminy co trzecia osoba zarówno na obszarze miejskim jak i na wsi uzależniona jest od działań pomocowych oferowanych przez państwo. Bezradność i zaniechanie zmiany swojej sytuacji przyczynia się do kreowania negatywnych zjawisk społecznych, dlatego ta sfera wymaga szybkiej interwencji. Niekorzystna sytuacja związana z uzależnieniem od pomocy społecznej ma również miejsce na obszarze całego powiatu i województwa, gdzie, w powiecie inowrocławskim udział osób do 17 lat otrzymujących zasiłek rodzinny wynosi 34 % oraz w województwie kujawsko-pomorskim na poziomie 33,1%.

4.4. BEZROBOCIE

Jednym z zasadniczych problemów Gminy Pakość jest bezrobocie. Ze względu na nie, spora część mieszkańców Gminy korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej. Według danych **Powiatowego Urzędu Pracy**, na dzień 31 grudnia 2018r. liczba bezrobotnych powyżej 12 miesięcy na terenie miasta Pakość wynosiła 157, a liczba bezrobotnych powyżej 24 miesięcy 120 osób. Na terenach wiejskich również odnotowano wysoki poziom bezrobocia: powyżej 12 miesięcy – 102 osoby, powyżej 24 miesięcy – 83 osoby. Stosunek osób bezrobotnych bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Pakość wynosi 4,38%.

4.5. ZASOBY MIESZKANIOWE

Zmiany następujące w gospodarce mieszkaniowej na terenie określonej jednostki samorządu terytorialnego świadczą o rozwoju mieszkańców. Jest to wyznacznik majątności mieszkańców. Dane te można analizować na podstawie liczby oddanych nowych mieszkań. Według danych GUS, w 2017r. do użytku oddano 10 mieszkań. W stosunku do poprzednich lat, liczba oddawanych mieszkań zmalała. W latach 2013-2016 liczba ta oscylowała wokół 17-19 mieszkań.

4.6. EDUKACJA

Na terenie Gminy Pakość działają następujące szkoły prowadzące kształcenie na poziomie podstawowym (zgodnie z uchwałą nr IV/28/2019 z dnia 21 lutego 2019r. Rady Miejskiej w Pakości):

- Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości;
- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości;
- Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Kościelcu przy Zespole Placówek Oświatowych w Kościelcu.

Poziom edukacji jest weryfikowany przede wszystkim na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku dotyczących wyników sprawdzianu szóstoklasisty oraz do czasu zmiany systemu oświaty wyników egzaminów gimnazjalnych. Wyniki te wskazują na słabe wyniki uczniów na obszarze Gminy Pakość. Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości przed ostatnią reformą szkolnictwa była Publicznym Gimnazjum, obsługującym cały obszar gminy, w tym część wiejską jak i miejską.

4.7. GOSPODARKA

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2018r. na terenie Gminy Pakość wynosiła 810 i była niższa w stosunku do roku 2015 o 6. Pod względem wielkości przedsiębiorstw, dominują jednostki

małe, zatrudniające do 9 osób (773 osoby). Na terenie Gminy działają również większe przedsiębiorstwa (10-49 osób: 27 firm oraz 50-249 pracowników – 10 osób).

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Urzędu Miejskiego w Pakości na obszarach wiejskich w 2018r. działało 214 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne, a na obszarze miasta 377. Dla obu typów obszarów wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym kształtował się niekorzystnie. Gmina boryka się z problemem braku dynamicznego rozwoju rynku pracy.

4.8. SFERA TECHNICZNA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA ORAZ ŚRODOWISKOWA

Gmina Pakość należy do obszarów o małej wartości przyrodniczej. Nie ustanowiono żadnych form ochrony przyrody. Jedynymi formami chronionymi w gminie są pomniki przyrody (drzewa i aleje drzew) oraz kilka użytków ekologicznych (sześć bagien w dolinie Noteci w rejonie Łącka). Aktualny stan jakości środowiska nie stwarza bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi.

Dostępność zewnętrzną gminy zapewniają dwie drogi wojewódzkie:

- droga nr 251 – Kaliska – Damasławek – Żnin – Barcin – Pakość – Inowrocław,
- droga nr 255 – Pakość – Janikowo – Strzelno,

Znajduje się również rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych.

Pod względem wyposażenia w podstawowe urządzenia techniczne, gmina Pakość charakteryzuje się wyższą niż powiat inowrocławski i województwo kujawsko-pomorskie dostępnością do sieci gazowej (50,3% mieszkańców posiada dostęp). Gmina jest obsługiwana przez niewielką oczyszczalnię w miejscowości Kościelec oraz przez oczyszczalnie położone w sąsiednich gminach. Kluczowe znaczenie ma współpraca z gminą Barcin – na mocy porozumienia z tą gminą, ścieki z miasta Pakość trafiają do oczyszczalni w Sadłogoszczy. Z kolei wieś Węgieńce podłączona jest do oczyszczalni w Janikowie.

Na terenie miasta Pakość odnotowuje się znaczący problem w zakresie wyposażenia w infrastrukturę społeczną, szczególnie w zakresie infrastruktury ukierunkowanej na osoby starsze. Istniejąca infrastruktura wymaga dostosowania pod kątem realizacji projektów aktywizujących społeczność. Podstawą do wyznaczenia miejsc i ścieżek interwencji powinny być zidentyfikowane problemy społeczne. Budynkiem, który może zostać w pełni zaadaptowany na potrzeby społeczne jest budynek

zlokalizowany przy ul. Św. Jana w Pakości będący obiektem po byłym przedszkolu. Miejsce to odpowiednio przystosowane stanie się przestrzenią służącą aktywizacji i integracji osób w wieku powyżej 60 roku życia, niwelując wykluczenie społeczne tej grupy i wpływając pozytywnie na sytuację i wizerunek gminy wśród mieszkańców.

Ponadto zwrócić należy uwagę na obszary wiejskie, gdzie występuje przestrzeń zdegradowana w postaci otwartych terenów likwidowanych ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności oraz niespełnianie warunków bezpieczeństwa w miejscowościach Kościelec oraz Dziarnowo, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego mieszkańców. We wsi Dziarnowo za przestrzeń zdegradowaną uznano duży otwarty obszar, porośnięty trawą z licznymi ubytkami i nierównościami, na którym postawione zostały dwie prowizoryczne bramki. Teren nie nadaje się do użytku, stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa użytkowników i nie może być przez nich wykorzystywany. Obszar cechuje się nierówną nawierzchnią trawiastą i licznymi wybojami. W Kościelcu zaś przestrzenią zdegradowaną jest boisko przyległe do terenu szkoły, które ze względu na swój wysoki stan eksploatacji jest miejscem, które nie tylko szpeci wizerunek gminy, ale również nie spełnia swojej podstawowej funkcjonalności związanej z funkcją społeczną, sportową i rekreacyjną. Przez swój zły stan techniczny obiekt ten nie może być bezpiecznie użytkowany przez dzieci uczęszczające do szkoły, a także młodzież oraz osoby dorosłe w godzinach popołudniowych i wieczornych oraz w weekendy. Oba tereny uniemożliwiają realizację zadań i aktywności ze względu na niski poziom techniczny infrastruktury, a w związku z istniejącym zapotrzebowaniem na tego typu obiekty oraz brak publicznej infrastruktury społecznej: sportu, rekreacji, domu kultury czy biblioteki w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości istnieje uzasadnienie planowanej interwencji w tym aspekcie.

4.9 WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY GMINY

Wśród zdiagnozowanych problemów, na terenie Gminy Pakość występują przede wszystkim problemy społeczne, ale również gospodarcze i przestrzenno-funkcjonalne, w tym:

- wysoka liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (starzejące się społeczeństwo)
- wysoka liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej;
- wysoki udział rodziców pobierających zasiłki na dzieci do lat 17;
- niska jakość edukacji;
- występowanie przestrzeni zdegradowanych;
- ograniczony rozwój gospodarczy (mała liczba przedsiębiorstw);
- brak infrastruktury koniecznej do realizacji działań społecznych.

Na terenie Gminy odnotowywany jest stopniowy spadek liczby mieszkańców. Jednym z głównych czynników odpowiadających za sytuację życiową mieszkańców jest duże uzależnienie od pomocy społecznej państwa, szczególnie w zakresie gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy oraz dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek. Świadczy to o niezaradności życiowej i przyczynia się do pogłębiania zjawiska marazmu i powszechnego wykluczenia w gminie. Dodatkowo, na atrakcyjność osiedleńczą nie wpływa pozytywnie zmniejszająca się liczba podmiotów gospodarczych (problem gospodarczy). Potrzebne są działania mające na celu zachęcenie mieszkańców do zakładania własnej działalności oraz rozwijania dotychczasowej.

Głównymi przyczynami wysokiego odsetka osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej może być zarówno wysoki poziom bezrobocia w gminie jak i stabilna sytuacja w zakresie pomocy świadczonej przez Państwo, a także brak inicjatyw w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej. Gmina regularnie wypłaca wielu rodzinom wsparcie finansowe na dzieci do 17 lat, wysoka jest również liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Konieczna jest aktywizacja tych osób, tak aby dzieci miały dobry wzór i w przyszłości nie podążały ścieżką wyznaczoną przez rodziców. Dodatkowo, sytuacja ta może wynikać z braku odpowiednich kwalifikacji lub umiejętności społecznych. Tego typu problemy powinny być zwalczane przez Gminę dzięki różnym formom aktywizacji mieszkańców.

Kolejnym niepokojącym aspektem jest zauważalne zjawisko starzejącego się społeczeństwa. Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym wymaga tworzenia miejsc sprzyjających integracji i dbaniu o seniorów. Na terenie Gminy nie ma wystarczającej ilości infrastruktury dla tej grupy.

Jak wskazywano, Gmina boryka się z problemem gospodarczym związanym z brakiem dużych zakładów pracy. Niewielka liczba podmiotów gospodarczych oraz dominacja małych podmiotów ogranicza rynek. Konieczne są działania mające na celu aktywizowanie lokalnej społeczności.

5. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY

Delimitacja obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Pakość została sporządzona zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”.

Pakość jest gminą miejsko-wiejską, w której miasto koncentruje więcej niż 30% ludności gminy, dlatego też przy delimitacji kierowano się algorytmem dla metody mieszanej. Z tego względu proces wyznaczania obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową poszczególnych miejscowości oraz jednostek podziału obszaru miasta określonych, jako obszary od A do F.

Rysunek 1. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego za pomocą metody mieszanej

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Miasto Pakość na potrzeby programu rewitalizacji zostało podzielone na sześć jednostek struktury przestrzeni miejskiej, umownie określone literami od A do F. Podział przeprowadzono zgodnie z wytycznymi, tj. żadna z wydzielonych jednostek nie zajmuje ponad 20% powierzchni gminy oraz nie koncentruje więcej niż 30% ludności gminy. Diagnozę sytuacji poszczególnych jednostek przeprowadzono w oparciu o listę wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast, która stanowi załącznik nr 3 do „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Analizę obszaru Miasta Pakość przeprowadzono badając cztery wybrane wskaźniki bazujące na danych wskazanych w tabeli poniżej. Wartości zostały oszacowane na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Tabela 3. Analiza wybranych wskaźników dla obszaru miasta

Obszar	Ulice	Liczba ludności	Powierzchnia	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice pobierają świadczenie rodzinne	Liczba dzieci do lat 17
Obszar A	ul. Łazienkowa, ul. Nadnotecka, ul. Rynek, ul. Szeroka, ul. Szkolna, ul. Inowrocławska, ul. Św. Jana, ul. Żabia	1 408	33,766 ha	209	891	244	120	117	273
Obszar B	ul. Topolowa, ul. Śluza, ul. Fabryczna	118	33,737 ha	10	73	32	3	3	13
Obszar C	ul. Barcińska, ul. Stanisława Szenica, ul. Przybyszewskiego, ul. Pałucka, ul. Osiedle 600-lecia, ul. Ogrodowa, ul. Mieleńska, ul. Kęsickiego, ul. Kurzawskiego, ul. Krzyżanowskiego, ul. Kasprowicza, ul. Wyszyńskiego ul. Działyńskich, ul. Piłsudskiego	1 045	86,482 ha	69	689	150	91	42	206
Obszar D	ul. Cmentarna, ul. Grobla, ul. Dworcowa, ul. Błonie	306	75,408 ha	23	199	51	13	22	56
Obszar E	ul. Radłowska, ul. Polna, ul. Mogileńska, ul. Różana, ul. Mikołaja, ul. Leszczyńska, ul. Kwiatowa, ul. Krótka, ul. Jankowska, ul. Jankowska, ul. Hankiewiczza	2 402	78,045 ha	154	1 369	653	133	104	380
Obszar F	ul. Lipowa ul. Powstańców Wielkopolskich, ul. Słoneczna	303	33,365 ha	36	168	66	17	39	69
Miasto łącznie		5 582	340,803	501	3 389	1 196	377	327	997

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Cała Gmina	9 668	8 617,55 ha	817	5 910	1 947	591	604	1 810
------------	-------	-------------------	-----	-------	-------	-----	-----	-------

Źródło: Opracowanie własne

Według wytycznych, za obszar zdegradowany może zostać uznany obszar, w którym co najmniej 2 z 4 analizowanych wskaźników osiągają wartości mniej korzystne od wartości średnich dla całego analizowanego obszaru. Dodatkowo, co najmniej jeden wskaźnik musi dotyczyć sfery społecznej. Analiza wskaźnikowa na terenie miasta Pakość obejmowała analizę sfery społecznej oraz gospodarczej, co pozwoliło wyodrębnić obszary o największym skumulowaniu problemów. Wybrane wskaźniki opisujące główne sfery weryfikujące poziom życia w mieście to:

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej;
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze;
- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;
- Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- Brak infrastruktury koniecznej do realizacji działań społecznych.

Poprzez wzgląd na skuteczniejsze wyodrębnienie problemów społecznych i pozaspółecznych na terenie miasta Pakość dokonano zbadania wskaźników w oparciu o dodatkowy podział.

Poniżej przedstawiono tabelę, która obrazuje wyniki analizy wskaźnikowej określonych jednostek strukturalnych miasta Pakość w oparciu o dwa różne zestawy wskaźników wyszczególnione poniżej.

Tabela 4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego na obszarze A, D i E

Wyszczególnienie	Obszar A	Obszar D	Obszar E	Gmina Pakość
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (WSKAŹNIK I)	14,84%	7,52%	6,41%	8,45%
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (WSKAŹNIK II)	42,86%	39,29%	27,37%	33,37%
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w	17,33%	16,67%	27,19%	20,14%

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

ludności ogółem na danym obszarze (WSKAŹNIK III)				
Brak infrastruktury koniecznej do realizacji działań społecznych ¹ (WSKAŹNIK IV)	TAK	NIE	NIE	-

Wyniki analizy wskaźnikowej dla pierwszej wyodrębnionej jednostki strukturalnej obejmującej obszary A, D i E wykazała, że do obszaru zdegradowanego zgodnie z zasadami programowania zaliczyć można jedynie obszar A. Obszar ten cechuje się wysokim natężeniem problemów ze sfery społecznej, w tym udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz udział dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny oraz problemem ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej tj. brakiem infrastruktury koniecznej do realizacji działań społecznych.

Ponadto na obszarze A wykazano brak infrastruktury, która mogłaby być wykorzystywana na cele społeczne, zwłaszcza służącej rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych, ale również służąca potrzebom osób starszych, które niejednokrotnie kierowały prośbę o utworzenie przestrzeni, gdzie umożliwiona zostałaby ich aktywizacja i integracja (na obszarze A udział osób starszych jest co prawda nieco niższy, niż przeciętnie w gminie, ale obszar ten jest zamieszkiwany przez bezwzględnie dużą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym – 244 osoby, a więc 1/8 wszystkich osób w tym wieku w całej gminie). Jednocześnie z oferty oferowanej osobom starszym korzystaliby mieszkańcy położonego w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru B (w którym zdiagnozowano problem starzenia się ludności). Budynek po byłym przedszkolu w Pakości jest idealnym miejscem, by zrealizować w nim projekt społeczny ukierunkowany na rozwiązywanie problemów z tej sfery. Pozostałe obszary nie są obciążone problemem braku infrastruktury, autorski wskaźnik ich nie wykazuje.

Tabela 5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego na obszarze B, C i F

Wyszczególnienie	Obszar B	Obszar C	Obszar F	Gmina Pakość
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze	8,47%	6,60%	11,88%	8,45%

¹ Wskaźnik autorski: TAK – na danym obszarze nie ma odpowiedniej infrastruktury i istnieje uzasadniona potrzeba jej stworzenia, NIE – na obszarze jest odpowiednia infrastruktura lub nie ma odpowiedniej infrastruktury, ale nie występuje potrzeba stworzenia jej w chwili obecnej

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

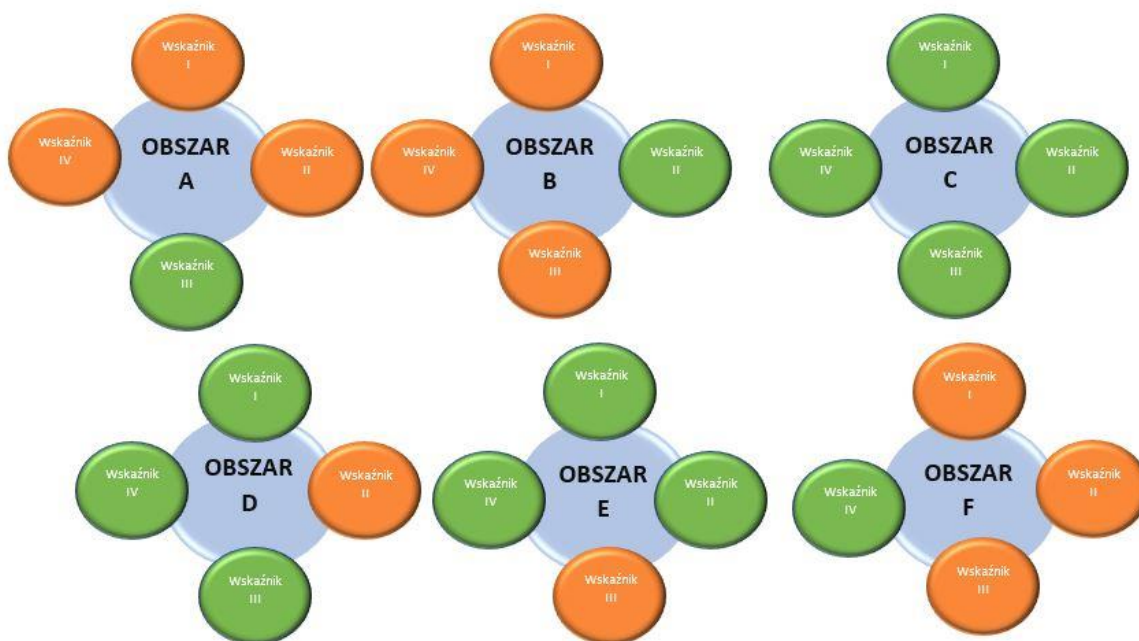
środowiskowej pomocy społecznej (WSKAŹNIK I)				
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (WSKAŹNIK II)	23,08%	20,39%	56,52%	33,37%
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (WSKAŹNIK III)	27,12%	14,35%	21,78%	20,14%
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze (WSKAŹNIK IV)	4,11	13,21	10,12	10,00

Analiza wskaźnikowa drugiej jednostki strukturalnej mieszczącej w swoich granicach obszary B, C i F jednoznacznie wykazała istnienie obszaru zdegradowanego na obszarze B. Zdiagnozowano na nim występowanie 3 z 4 analizowanych wskaźników, dwóch ze sfery społecznej i jednego ze sfery gospodarczej dotyczącym liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na danym obszarze. Nieciekawą sytuację w sferze społecznej możemy również zaobserwować na obszarze F, jednak obszar ten nie został zaliczony do obszaru zdegradowanego ze względu na brak występowania na jego terenie problemu ze sfery pozaspółecznej.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Rysunek 2. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla miasta Pakość

Źródło: Opracowanie własne

Z kolei dla obszaru wiejskiego gminy Pakość delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową poszczególnych miejscowości. Zgodnie z wytycznymi, do obszaru zdegradowanego zostały włączone miejscowości, w których zidentyfikowano co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami z listy dla obszarów wiejskich, opisane w załączniku nr 3 „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Kolejnym kryterium, które miało również decydujący wpływ na kwalifikację danego obszaru, było występowanie problemu w sferze gospodarczej, przestrzenno- funkcjonalnej lub infrastrukturalnej.

Analizę wyznaczenia obszaru zdegradowanego, zgodnie z załącznikiem nr 10 „Zasadami...” rozpoczyna się od przeanalizowania sfery społecznej. W tabelach poniżej przedstawiono wyniki analizy wskaźnikowej dla terenów wiejskich. Na potrzeby w/w analizy posłużono się następującym zestawem wskaźników:

- **Wskaźnik nr 8:** Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

- **Kryterium szczegółowe:** Przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego w danej szkole za ostatnie 3 lata jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie

Tabela 6. Analiza wskaźnika nr 8

	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat)	Liczba osób do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w 2018 r.	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
DZIARNOWO	55	20	36,36%
GIEBNIA	19	1	5,26%
GORZANY	26	9	34,62%
JANKOWO	85	24	28,24%
KOŚCIELEC	144	56	38,89%
LUDKOWO	50	20	40,00%
LUDWINIEC	37	16	43,24%
ŁĄCKO	34	16	47,06%
MIELNO	15	4	26,67%
RADŁOWO	84	31	36,90%
RYBITWY	87	26	29,89%
RYCERZEWO	22	5	22,73%
RYCERZEWKO	30	8	26,67%
WĘGIERCE	31	14	45,16%
WIELOWIEŚ	77	21	27,27%
WOJDAL	17	6	35,29%
Razem	1810	604	33,37%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pakości

Tabela 7. Analiza kryterium szczegółowego

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	Średnia z trzech ostatnich okresów
Gimnazjum im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości	55,33%	50,33%	54,50%	53,39%

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Województwo Kujawsko-pomorskie	54%	55%	56%	55%
--------------------------------	-----	-----	-----	-----

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Pakości oraz dane OKE Gdańsk

Analiza wskaźnikowa pozwoliła na wskazanie miejscowości, w których wskaźniki przyjmują mniej korzystne wartości niż wartości dla obszaru Gminy. Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową w sferze społecznej, szczególnym nasileniem sytuacji kryzysowej w aspekcie społecznym są: Dziarnowo, Gorzany, Kościelec, Ludkowo, Ludwiniec, Łącko, Radłowo, Węgierce oraz Wojdał. Dodatkowo, wszystkie te miejscowości należały do rejonu obsługi Gimnazjum im. Edwarda Estkowskiego, dlatego problem związany z niskim poziomem edukacji dotyczy wszystkich miejscowości. Przedmiotami uwzględnionymi w ramach przestawienia wskaźnika były: język polski, wiedza o społeczeństwie, historia, matematyka, przyroda oraz języki obce (angielski, niemiecki i rosyjski).

Kolejnym etapem wyznaczania obszaru zdegradowanego jest zbadanie poszczególnych jednostek strukturalnych pod względem występowania przestrzeni zdegradowanych lub innych stanów kryzysowych w sferach gospodarczej, przestrzenno- funkcjonalnej, środowiskowej czy technicznej. Zgodnie z rozdziałem 6.4.2 pkt. 2 *Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* obszar wiejski Gminy Pakość zbadany został wskaźnikiem właściwym dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Analizie poddane zostały wszystkie miejscowości obszaru wiejskiego wraz ze wskazaniem powierzchni jaka może zostać uznana za przestrzeń zdegradowaną.

Tabela 8. Analiza wskaźnika w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

	Powierzchnia wsi	Powierzchnia przestrzeni zdegradowanej, która może zostać wykorzystana na cele aktywizacji społecznej	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
DZIARNOWO	564,9	0,20	0,035%
GIEBNIA	459,8	0,00	0,00 %
GORZANY	322	0,00	0,00 %
JANKOWO	488,4	0,00	0,00 %
KOŚCIELEC	916	1,44	0,157 %
LUDKOWO	401,9	0,00	0,00 %
LUDWINIEC	509,3	0,00	0,00 %

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

ŁĄCKO	529,8	0,00	0,00 %
MIELNO	454,8	0,00	0,00 %
RADŁOWO	1220,3	0,00	0,00 %
RYBITWY	491,5	0,00	0,00 %
RYCERZEWO	422,4	0,00	0,00 %
RYCERZEWKO		0,00	0,00 %
WĘGIERCE	454,8	0,00	0,00 %
WIELOWIEŚ	700,6	0,00	0,00 %
WOJDAL	339,5	0,00	0,00 %
GMINA OGÓŁEM	8 617,55 ha	1,64	0,019%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pakość

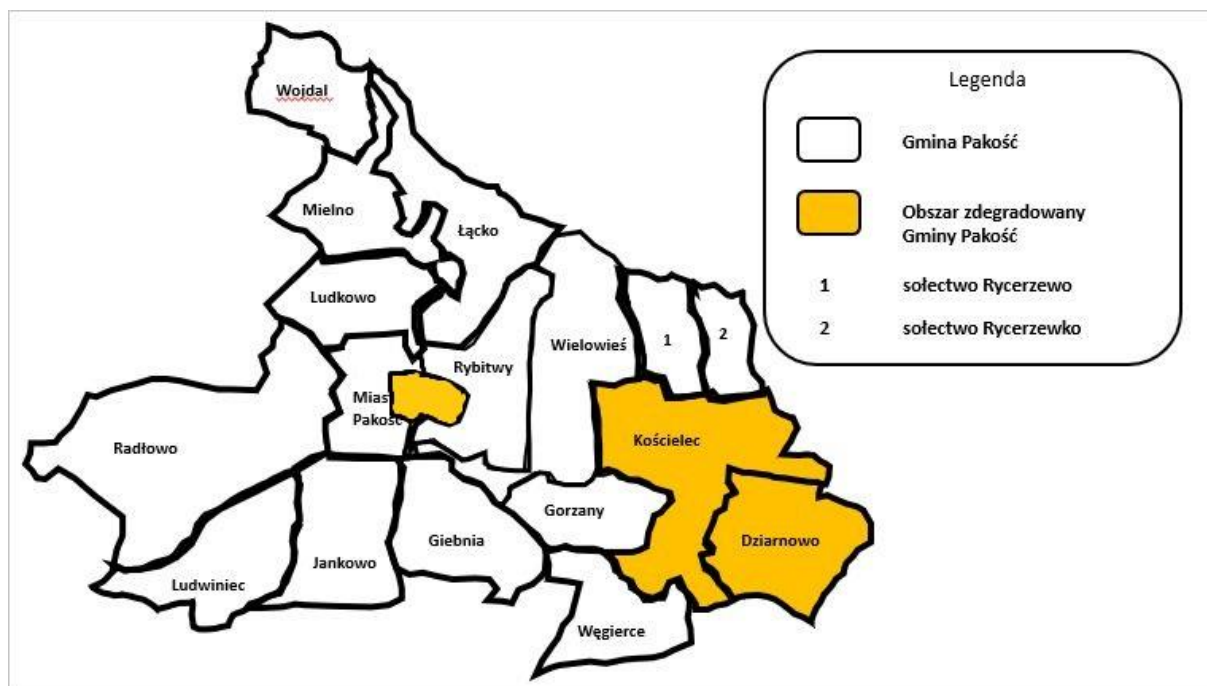
Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej pokazała, iż wskaźniki o wartościach mniej korzystnych odpowiadają miejscowości Dziarnowo i Kościelec, wskazując jednocześnie, iż są to jedynie miejsca obszaru wiejskiego Gminy, gdzie występuje przestrzeń zdegradowana. Zarówno w Kościelcu jak i w Dziarnowie, przestrzeniami zdegradowanymi pozostają zdewastowane obiekty sportowe, które z uwagi na swój stan wyeksploatowania i brak funkcjonalności nie są w stanie pełnić swoich podstawowych funkcji.

Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego dla miejscowości posłużono się zestawem wskaźników, których wartości zostały oszacowane na dzień 3 lipca 2018 roku. Spośród 16 miejscowości gminy Pakość, w 2 zidentyfikowano równoczesne występowanie dwóch problemów społecznych wraz z obecnością negatywnych zjawisk ze sfery pozaspołecznej. Na tej podstawie, ostatecznie dwie miejscowości z terenu gminy zostały włączone do obszaru zdegradowanego.

Wyszczególnienie	Liczba ludności	Powierzchnia	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Miejscowość należy do rejonu Gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (kryterium szczegółowe)	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
DZIARNOWO	309	564,9 ha	36,36%	TAK	0,035%
GIEBNIA	76	459,8 ha	5,26%	TAK	0,00 %
GORZANY	148	322 ha	34,62%	TAK	0,00 %
JANKOWO	293	488,4 ha	28,24%	TAK	0,00 %
KOŚCIELEC	724	916 ha	38,89%	TAK	0,157 %
LUDKOWO	211	401,9 ha	40,00%	TAK	0,00 %
LUDWINIEC	177	509,3 ha	43,24%	TAK	0,00 %
ŁĄCKO	210	529,8 ha	47,06%	TAK	0,00 %
MIELNO	63	454,8 ha	26,67%	TAK	0,00 %
RADŁOWO	510	1220,3 ha	36,90%	TAK	0,00 %
RYBITWY	490	491,5 ha	29,89%	TAK	0,00 %
RYCERZEWO	108	422,4 ha	22,73%	TAK	0,00 %
RYCERZEWKO	157		26,67%	TAK	0,00 %
WĘGIERCE	138	454,8 ha	45,16%	TAK	0,00 %
WIELOWIEŚ	404	700,6 ha	27,27%	TAK	0,00 %
WOJDAL	68	339,5 ha	35,29%	TAK	0,00 %
Obszary wiejskie łącznie	4 086	8 276		-	-
Gmina Pakość	9 668	16 893,55	33,37%		0,009%

Na mapie 1 w sposób graficzny zaprezentowano granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie gminy Pakość.

Mapa 2. Obszar zdegradowany Gminy Pakość

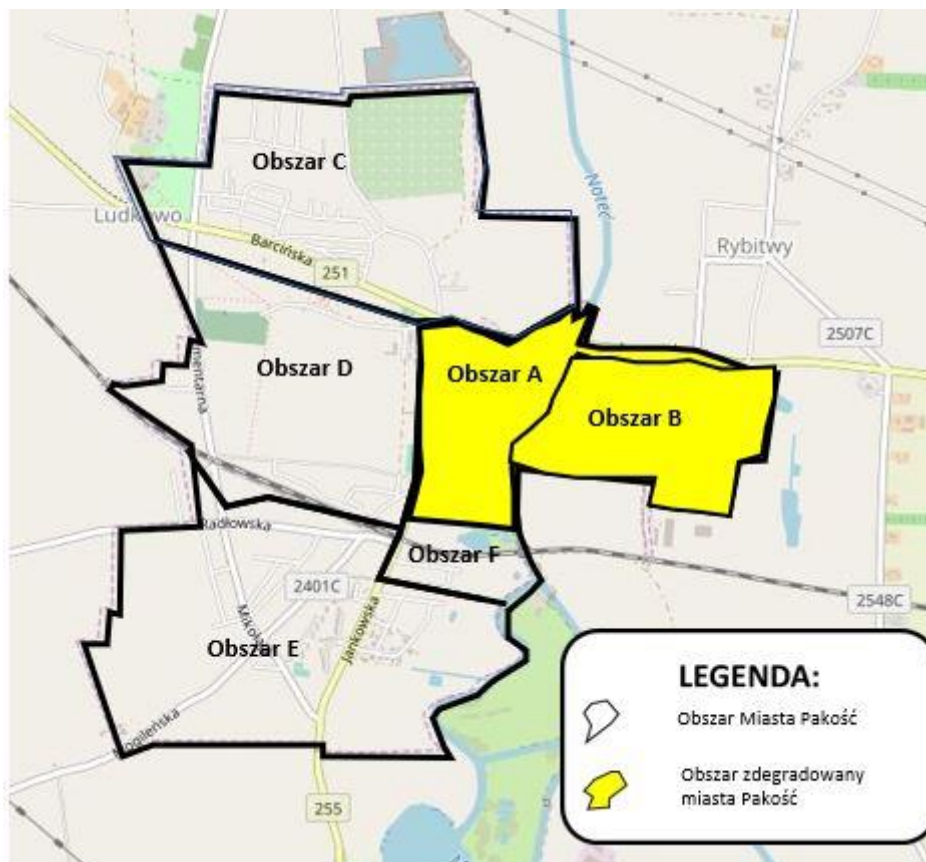

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Mapa 3. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Pakość

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

6. OBSZAR REWITALIZACJI GMINY

Obszar rewitalizacji to część obszaru zdegradowanego, w którym zdiagnozowano szczególne nasilenie negatywnych zjawisk. Z uwagi na miejsko-wiejski charakter gminy Pakość i zastosowanie metody mieszanej, sposób delimitacji obszaru rewitalizacji był także różny dla poszczególnych podobszarów. Jedną z kluczowych kwestii było to, aby zgodnie z „*Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, obszar rewitalizacji łącznie nie przekraczał 20% powierzchni gminy oraz nie koncentrował więcej niż 30% ogółu ludności gminy.

Na terenie opisywanych obszarów zdegradowanych wykazano, że 3 wskaźniki (dwa społeczne oraz jeden pozaspołeczny) na obszarze A i B świadczą o sytuacji kryzysowej. Pozostałe obszary nie charakteryzowały się tak dużym skumulowaniem problemów społecznych oraz gospodarczych oraz przestrzenno-funkcjonalnych. Z tego powodu tereny te nie znalazły się w obszarze z rewitalizacji. Obszar D i E charakteryzowało występowanie jednego problemu ze sfery społecznej, obszar F 3 problemów społecznych, ale brakiem wskaźnika ze sfery pozaspołecznej. Ponadto na obszarze C nie wykazano żadnych sytuacji definiujących występowanie stanu kryzysowego.

Dla obszaru wiejskiego dalszy etap wyznaczenia obszaru rewitalizacji zależał przede wszystkim od zamierzonego celu rewitalizacji. Wybór obszaru rewitalizacji poprzedzono określeniem celu głównego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023. Obszary wyłonione w procesie delimitacji sprawdzono pod względem realizacji celu bazującego na rozwoju społecznym dzieci i młodzieży w rejonach o niskiej jakości kształcenia, w oparciu o przekształconą przestrzeń zdegradowaną w celu zwiększeniu partycypacji w życiu społecznym. Szczegóły wyboru obszaru rewitalizacji na terenach wiejskich przedstawiono poniżej.

Tabela 9. Wybór celu rewitalizacji dla miejscowości Dziarnowo i Kościelec

Dziarnowo, Kościelec	
Cel rewitalizacji	Cel rewitalizacji A: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej
Uzasadnienie wyboru celu rewitalizacji	W miejscowościach występuje przestrzeń zdegradowana w postaci nie nadających się do użytkowania boisk sportowych. Zarówno Kościelec, jak i Dziarnowo obecnie posiadają zaplecze

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

sportowe, jednak stan techniczny obu kompleksów nie pozwala na ich prawidłową funkcjonalność i użytkowanie.

Dziarnowo: Formalnie ujmując w Dziarnowie nie funkcjonuje boisko sportowe, a jedynie przestrzeń, która przez mieszkańców uważana jest za boisko. Sama koncepcja jak i jej stan techniczny odbiegają od funkcjonalności boiska sportowego i uniemożliwiają jego wykorzystanie, gdyż nierówna nawierzchnia trawiasta, posiadająca wyboje, nieprzystosowana do gier zespołowych przyczynia się do generowania realnego zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia użytkowników.

Włączenie tej przestrzeni w ramy obszaru zdegradowanego będzie miało na celu utworzenie infrastruktury zastępującej faktycznie istniejące zdegradowane zaplecze sportowe w Dziarnowie, nie mogące służyć aktywizacji przede wszystkim dzieci i młodzieży, a także innym mieszkańcom miejscowości.

Ponadto odnowienie zdegradowanego obecnie zaplecza sportowego, to jedyna możliwość do spędzania wolnego czasu wspólnie przez mieszkańców, dlatego włączenie w działania rewitalizacyjne tej przestrzeni jest tak istotne

Kościelec: asfaltowe boiska oraz boisko trawiaste posiadają liczne ubytki w nawierzchni, co powoduje, że uprawianie sportu i korzystanie z nich zagraża bezpieczeństwu użytkowników, dlatego też nie może być już w tym celu wykorzystywane. Odnowione boisko funkcjonujące przy Szkole Podstawowej będzie stanowiło zaplecze sportowe dla uczniów, natomiast w godzinach popołudniowych będzie pełnić funkcję ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i integracyjnej dla mieszkańców Kościelca i okolic. Uzasadnieniem dla odnowienia wskazanej przestrzeni zdegradowanej jest fakt, iż na terenie Kościelca i w odległości 1,5 km zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

	publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnych nie ma dostępnej infrastruktury aktywizacji społecznej.
Cel rewitalizacji	Cel rewitalizacji C: rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych
Uzasadnienie celu rewitalizacji	Zarówno miejscowość Dziarnowo, jak i Kościelec w ostatnich 3 okresach szkolnych, tj. 2015/2016, 2016/2017 oraz 2017/2018 pozostawały w rejonie obsługi funkcjonującego w tym czasie Gimnazjum im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości. Na podstawie przeprowadzonej analizy wyników egzaminu gimnazjalnego stwierdzono, że przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego w danej szkole za ostatnie 3 lata jest niższy niż przeciętny wynik w województwie. Uzyskane wyniki pozwoliły na stwierdzenie problemu związanego z niskim poziomem kształcenia. Ponadto na terenie Gminy Pakość funkcjonują organizacje pozarządowe, które chętnie włączają się w działania aktywizujące.

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa obszaru miasta i obszaru wiejskiego Gminy Pakość pozwoliła na określenie najpierw obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji, dla którego uzasadnieniem jest przeprowadzona powyżej delimitacja wraz z uzasadnieniem wyboru poszczególnych celów rewitalizacji. Zgodnie z „Zasadami...” obszar rewitalizacji Gminy nie przekracza dozwolonych wartości granicznych- 20 % powierzchni gminy oraz 30% ludności gminy.

Tabela 10. Podsumowanie wielkości obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pakość

Obszar	Powierzchnia miejscowości/Obszaru	Liczba ludności
Obszar A	33,766 ha	1 408
Obszar B	33,737 ha	118
Dziarnowo	564,90 ha	309
Kościelec	916 ha	724
RAZEM	1 548,403 ha	2 559
Gmina Ogółem	8 617,55 ha	9 668
Obszar rewitalizacji do gminy ogółem	17,97%	26,47%

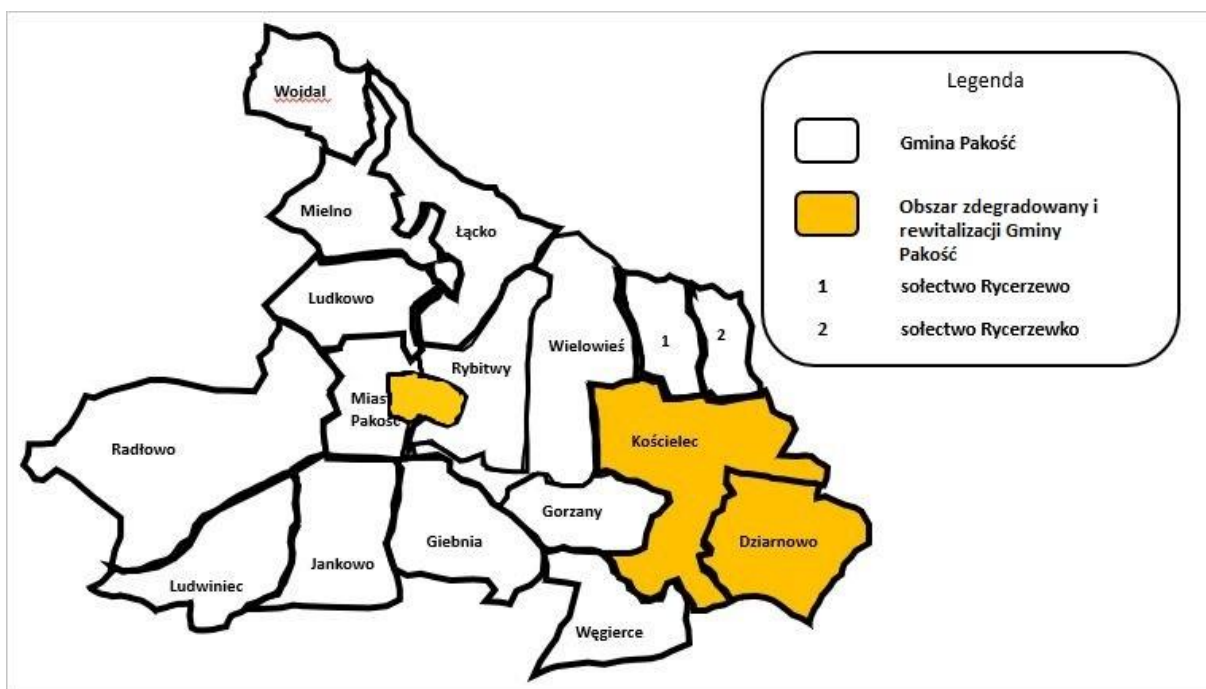
Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Na mapie 3 w sposób graficzny przedstawiono obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego. Wszystkie wymienione obszary rewitalizacji łącznie zajmują 17,97% powierzchni gminy oraz skupiają 26,47% ludności gminy.

Mapa 4: Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Pakość

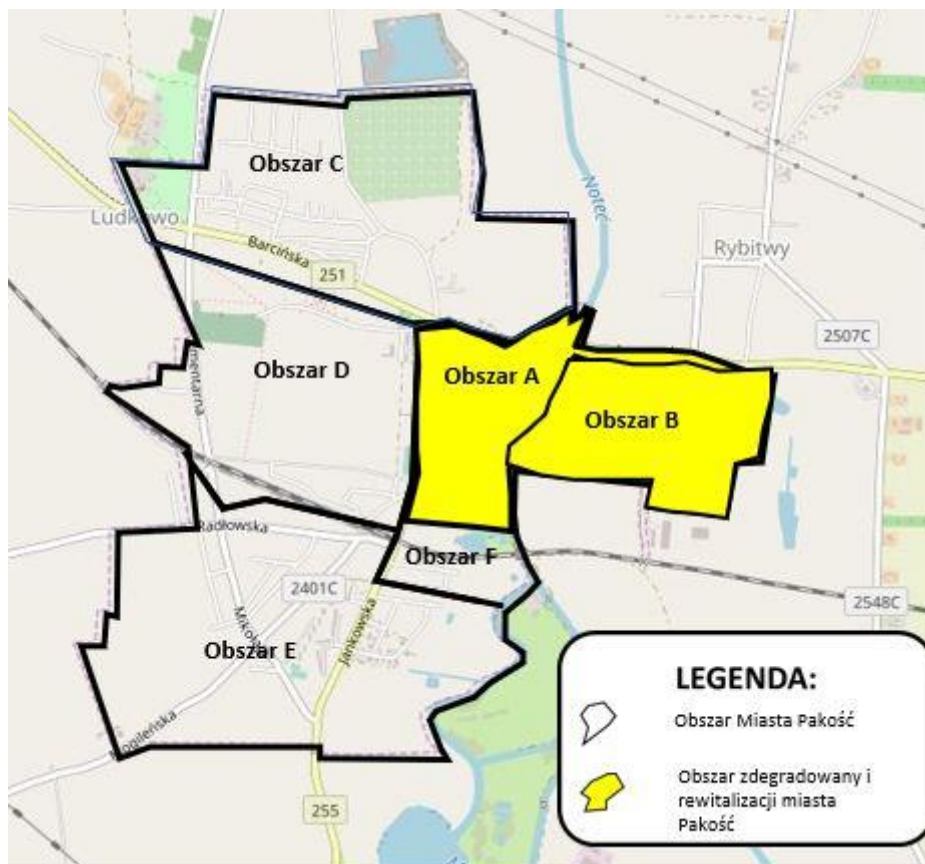

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Mapa 5. Obszar rewitalizacji Miasta Pakość

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

7. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz potrzeb rewitalizacyjnych dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Ze względu na zakwalifikowanie jako obszaru rewitalizacji zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich, szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji podzielono na dwie części. W pierwszej kolejności przedstawiono diagnozę obszaru rewitalizacji w części Miasta Pakość, tj. ulic Łazienkowej, Nadnoteckiej, Rynku, Szerokiej, Szkolnej, Inowrocławskiej, św. Jana i Żabiej (Obszar A) oraz Topolowej, Śluza i Fabrycznej (obszar B). W dalszej kolejności przedstawiono szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie miejscowości Dziarnowo i Kościelec.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI – OBSZAR MIASTA PAKOŚĆ

SFERA SPOŁECZNA

OBSZAR MIASTA PAKOŚĆ:

A – ulice Łazienkowa, Nadnotecka, Rynek, Szeroka, Szkolna, Inowrocławska, św. Jana i Żabia

B – ulice Topolowa, Śluza i Fabryczna.

Działania rewitalizacyjne są ukierunkowane przede wszystkim na zmniejszenie lub niwelowanie negatywnych zjawisk zwłaszcza w sferze społecznej, która obejmuje takie zagadnienia jak wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, wysoki udział rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, wysoki udział dzieci do 17 lat, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny i inne. Poniżej przedstawiono analizę Miasta Pakość pod kątem problemów ze sfery społecznej.

a) Demografia

W 2018 r. obszar A zamieszkiwało 1408 osób, a obszar B 118 osób. Wyraźną różnicę widać w osobach w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Na obszarze A przeważają osoby młode, obszar B cechuje się zaś większą liczbą osób starszych. W strukturze wiekowej części B, liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przekroczyła wartość osiąganą przez Gminę. Udział ludności w wieku

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 27,12%. W tabeli poniżej przedstawiono porównywane dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców obszaru B.

Tabela 11 Liczba mieszkańców w poszczególnych grupach wiekowych (dane na dzień 31.12.2018r.)

	Obszar B (ulice Topolowa, Śluza i Fabryczna)	Gmina Pakość
Liczba mieszkańców ogółem	118	9968
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	32	1947
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	27,12%	20,14%

Źródło: Urząd Miejski w Pakości

Dla obszaru B niekorzystnie kształtują się statystyki dotyczące liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Ze względu na wysoki udział osób w tej grupie wiekowej konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na tworzenie miejsc opieki i aktywizacji seniorów. Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym jest trendem ogólnokrajowym. Efektem jest konieczność podejmowania przez gminy interwencji, której rezultatem będzie zwiększenie liczby miejsc i form aktywizacji zarówno osób aktualnie znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, jak i mieć na uwadze, że ich liczba będzie się zwiększać. Obecnie na terenie Miasta nie funkcjonuje żadna instytucja, która zapewniałaby opiekę nad osobami starszymi oraz organizowała szeroko rozumianą aktywność tych osób. Podsumowując, z uwagi na duży udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, jednym z wyzwań rewitalizacyjnych Gminy Pakość będą działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu tej grupy oraz szeroko rozumianej aktywizacji.

Warto nadmienić, że gmina nie dysponuje żadnym obiektem zlokalizowanym na obszarze B, który mógłby z powodzeniem zostać zaadaptowany na pełnienie funkcji społecznej w celu aktywizacji i integracji osób w wieku poprodukcyjnym. W poradniku „Jak poprawnie napisać program rewitalizacji umożliwiający uzyskanie dofinansowania interwencji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020? Poradnik dla autorów programu” wskazano, że możliwa jest realizacja projektów poza obszarem rewitalizacji, oddziałujących na ten obszar wraz z przedstawieniem odpowiedniego uzasadnienia. Niezbędna infrastruktura będąca podwaliną do realizacji projektów społecznych, zwłaszcza w odniesieniu do osób starszych znajduje się na obszarze A miasta, wyznaczonego w programie jako obszar rewitalizacji, jednak nie charakteryzującego się problemem starzejącego się społeczeństwa. Jest to budynek po byłym Przedszkolu Publicznym w

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Pakości mieszczącym się przy ul. Świętego Jana 14. Mając na względzie postępujące zmiany demograficzne, szczególną rolę przypisuje się działaniom mającym za zadanie doprowadzić do zapewnienia opieki i włączenia społecznego ludności starszej, tj. w wieku powyżej 60 roku życia. Ludzie starsi cenią się ze względu na swoje doświadczenia i możliwości przekazywania zasad moralnych. Dodatkowo utworzenie takiej placówki uzasadnione jest potrzebami seniorów, którzy od lat zgłaszają problem związany z brakiem bazy lokalowej przeznaczonej dla ludności starszej. Projekt będzie więc odpowiedzią na problem wysokiego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem zdiagnozowanym na obszarze B miasta Pakość. Obszary te sąsiadują ze sobą, a inwestycja przeprowadzana w budynku po byłym Przedszkolu Publicznym mieścić się będzie w centrum obszaru A, tj. w odległości poniżej 1 km od obszaru rewitalizacji B. Gmina zobowiązuje się do zapewniania dojazdu osobom starszym, głównie z obszaru problemowego do nowo powstałej infrastruktury społecznej. Obszar rewitalizacji B zamieszkiwany jest przez 32 osób powyżej 60 roku życia, obszar A przez 244 osoby. Kolejnym problemem ze sfery społecznej jest wysokie uzależnienie mieszkańców od pomocy społecznej na terenie miasta. Cały obszar rewitalizacji zakwalifikowano jako kryzysowy ze względu na wysoki udział rodzin korzystających z zasiłków na dzieci do lat 17. W 2018 r. 117 osób do 17 lat, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny z obszaru A pobierało tego typu zasiłek, natomiast ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 209 osób pozostających w gospodarstwach domowych. Na obszarze B wprowadzono nie zdiagnozowano problemu związanego z wysoką ilością świadczeń dla rodzin posiadających dzieci do 17 lat, jednak uzależnienie osób pozostających w gospodarstwach domowych od pomocy społecznej przewyższa wartość średnią dla gminy co świadczy o występowaniu problemu w tej sferze. Oznacza to, że mieszkańcy tych części Miasta zmagają się z tzw. niesamodzielnością ekonomiczną i ubóstwem. Duże uzależnienie od pomocy społecznej świadczy o konieczności podjęcia działań środowiskowych usamodzielniających rodziny, w tym zwiększających perspektywy zatrudnienia. Poniżej przedstawiono dokładne dane obrazujące poziom objęcia zasiłkiem rodzinnym mieszkańców obszaru A i B.

Tabela 12: Struktura korzystania mieszkańców miasta Pakość ze środowiskowej pomocy społecznej

	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar A	209	1408	14,84%

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Obszar B	10	118	8,47%
Gmina Pakość	817	9668	8,45%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pakości

Jak wskazują powyższe dane, szczególnie w przypadku obszaru A prawie 15% (14,84%) osób pozostających w gospodarstwach domowych korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej. Dla obszaru B wskaźnik ten utrzymuje się na nieco niższym, ale nadal niepokojącym poziomie (8,47%). Dodatkowo na obszarze A zdiagnozowano problem z zasiłkami rodzinnymi na dzieci do 17 lat. Wskaźnik ten przyjmuje wartość gorszą niż średnia dla gminy i wynosi 42,86% w porównaniu z wartością 33,37% dla gminy.

Tego typu problemy szczególnie świadczą o sytuacji kryzysowej na terenie Gminy Pakość i mogą wpływać na dalsze negatywne zjawiska tj. wzrost przestępczości, alkoholizm i narkomanię, zarówno wśród dorosłych jak i młodzieży. Wśród tych rodzin ważne jest prezentowanie pozytywnych wzorów oraz postaw dzieciom i młodzieży, które wywodzą się z rodzin korzystających z pomocy społecznej.

SFERA GOSPODARCZA

Sfera gospodarcza stanowi wyznacznik poziomu życia mieszkańców, ponieważ jest ściśle powiązana z poziomem zatrudnienia na danym terenie. Poniżej przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji.

Tabela 13: Struktura gospodarcza

	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Obszar A	891	120	13,47%
Obszar B	73	3	4,11%
Gmina Pakość	5910	591	10,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pakości

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym osiąga wartości mniej korzystne niż średnia dla całej gminy jedynie na obszarze B. Brak rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wpływa przede wszystkim na wysoki poziom bezrobocia oraz stopień uzależnienia mieszkańców od pomocy społecznej.

Na terenie Gminy Pakość konieczne jest podjęcie działań pobudzających przedsiębiorczość. Rozwijanie kompetencji i umiejętności mieszkańców zwłaszcza obszaru B może realnie wpłynąć na poziom rozwoju gospodarczego. Brak instrumentów tego typu ogranicza sferę gospodarczą, ale również społeczną ze względu na utrzymujący się poziom bezrobocia oraz uzależnienie od pomocy społecznej.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA ORAZ TECHNICZNA

W strefie przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej kluczowe jest zapewnienie infrastruktury i przestrzeni umożliwiającej dostęp do podstawowych usług i dóbr publicznych. W tym zakresie ważną rolę pełni infrastruktura publiczna taka jak: ośrodki integracji społecznej, domy dziennego pobytu, świetlice, boiska i inne. Szczególnie ważny w tym zakresie jest obszar A stanowiący centrum życia społeczności ze względu na rynek oraz siedzibę instytucji publicznych. Na obszarze tym zdiagnozowano problem związany z brakiem infrastruktury koniecznej do realizacji działań społecznych wraz z uzasadnioną potrzebą jej stworzenia tj. problemem starzejącego się społeczeństwa oraz prośbami osób starszych zamieszkujących miasto w zakresie utworzenia miejsca do pobytu, spędzania wolnego czasu, aktywności i integracji.

W tej sferze konieczne jest tworzenie miejsc stanowiących siedzibę realizacji projektów ukierunkowanych na realizację projektów społecznych. W chwili obecnej na terenie miasta nie ma infrastruktury, która mogłaby pełnić rolę ośrodka integracji społecznej. Brakuje obiektów przystosowanych do prowadzenia działań skierowanych do wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W obszarze znajduje się ścisłe centrum miasta – Rynek oraz cechujące się dużym potencjałem turystycznym tereny nadnoteckie. Obie te lokalizacje znajdują się w złym stanie technicznym i podjęcie pilnych kroków w kierunku odpowiedniego odrestaurowania i zagospodarowania tych obszarów stanowi kluczowe zadanie dla władz Gminy. Także budynki użyteczności publicznej wymagają pilnych remontów. Budynek po Przedszkolu miejskim, który utracił swoją funkcjonalność przez zniszczenie i niedostosowanie do obecnych wymogów prawnych, po stosownych robotach remontowych może stać się nowym ośrodkiem integracji społecznej. W chwili obecnej na terenie miasta nie ma infrastruktury,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

która mogłaby pełnić rolę ośrodka integracji społecznej, budynek Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pakości nie jest przystosowany do prowadzenia działań skierowanych do wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób pobierających świadczenia społeczne.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI - OBSZARY WIEJSKIE (DZIARNOWO ORAZ KOŚCIELEC)

SFERA SPOŁECZNA

Obszary wiejskie Gminy Pakość w 2018 r. były zamieszkiwane przez 4 086 osób. Obszar rewitalizacji Gminy Pakość wyznaczono na terenie miejscowości Dziarnowo (309 mieszkańców) oraz Kościelec (724 mieszkańców). Zgodnie z danymi GUS od 2016 r. spada liczba mieszkańców obszarów wiejskich gminy. Najbardziej zaludnioną oraz największą powierzchniowo miejscowością jest zakwalifikowane do obszaru rewitalizacji miejscowość Kościelec. Poniżej przedstawiono strukturę wiekową mieszkańców.

Tabela 14: Struktura ludności na obszarze rewitalizacji (obszar wiejski)

Jednostka	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym
Dziarnowo	55	203	51	16,50%	25,12%
Kościelec	144	454	126	17,40%	27,75%
Gmina Pakość	1810	5910	1947	20,14%	32,94%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pakości

W strukturze wiekowej mieszkańców przeważały osoby w wieku produkcyjnym. Kolejną grupę wiekową stanowią osoby z wieku przedprodukcyjnym. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem utrzymywał się dla obu wskaźników na poziomie niższym niż cała gmina.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Działania z zakresu pomocy społecznej realizuje przede wszystkim **Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości**. Ośrodek działa w celu realizacji zadań z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, pomocy materialnej dla uczniów, zadań zleconych przez organy władzy samorządowej i administrację rządową oraz zadań z zakresu realizacji projektów w ramach EFS i innych środków pozabudżetowych. Główną formę udzielania wsparcia w 2018r. stanowiły zasiłki rodzinne. Poniżej przedstawiono dane dotyczące pobierania świadczeń na obszarze rewitalizacji Gminy Pakość.

Tabela 15: Udział dzieci do lat 17, na które rodzice pobierają świadczenia (obszar wiejski)

Jednostka	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób do 17 r.ż., na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku
Dziarnowo	55	20	36,36%
Kościelec	144	56	38,89%
Gmina	1810	604	33,37%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pakości

Dla obu obszarów zakwalifikowanych jako obszar rewitalizacji, udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku kształtował się na poziomie wyższym niż Gminy. Jednym z głównych problemów zidentyfikowanych na obszarach wiejskich jest niepokojąco wysoka liczba rodzin korzystających z zasiłków na dzieci do lat 17. Przyczyną tego stanu jest ubóstwo wśród rodzin. Brak wystarczających środków finansowych na samodzielne utrzymanie rodziny wpływa na korzystanie z pomocy społecznej. Samo udzielanie pomocy takim rodzinom nie rozwiązuje istoty problemu. Niezbędne jest stworzenie systemu i narzędzi umożliwiających wyjście z trudnej sytuacji. Konieczne jest zatem wykreowanie systemu wsparcia rodzin uwzględniającego aktywizację społeczną i zawodową.

Dla miejscowości Dziarnowo i Kościelec określono również problem związany z niską jakością edukacji. Cały obszar wiejski gminy Pakość objęty został kształceniem przez placówkę - Gimnazjum im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości. Średnia z trzech ostatnich badanych lat pokazuje, że poziom edukacji w porównaniu z wynikami uzyskanymi przez województwo kujawsko-pomorskie był niższy. Poniżej przedstawiono dane świadczące o niniejszym problemie.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Tabela 16: Wyniki egzaminów gimnazjalnych z ostatnich trzech lat w porównaniu z wynikami dla województwa kujawsko-pomorskiego

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	Średnia z trzech ostatnich okresów
Gimnazjum im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości	55,33%	50,33%	54,50%	53,39%
Województwo Kujawsko-pomorskie	54%	55%	56%	55%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pakości

Gmina boryka się z problemem niewystarczającej jakości edukacji. Jedynie w latach 2015/2016 wyniki z egzaminów plasowały się na poziomie wyższym niż średnia dla całego województwa. Dane te świadczą o wysokiej skali problemu i zobowiązują gminę do podjęcia działań zmierzających do niwelowania obecnej sytuacji w zakresie kompetencji kluczowych, wiedzy ogólnej i umiejętności językowych.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Sfera przestrzenno-funkcjonalna ma bezpośredni wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców obszarów wiejskich. Przestrzeń publiczna na obszarze wiejskim nie znajduje się na satysfakcjonującym poziomie, konieczne są działania zmierzające do przekształcenia jej w nadające się do użytku obiekty. Poniżej przedstawiona została powierzchnia i udział przestrzeni zdegradowanej w ogólnych powierzchniach dla miejscowości Dziarnowo i Kościelec.

Jednostka	Powierzchnia wsi	Powierzchnia przestrzeni uznawanej za zdegradowaną (ha)	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Dziarnowo	564,9	0,20	0,035%
Kościelec	916	1,44	0,157%
Gmina	16 893,55	1,61	0,009%

W obu miejscowościach znajdują się przestrzenie zdegradowane, które z powodzeniem można wykorzystać do podjęcia na ich terenie działań niwelujących problemy ze sfery społecznej zdiagnozowane na tych obszarach. Przestrzeniami zdegradowanymi, zarówno w Dziarnowie jak i Kościelcu, są nienadające się do użytkowania przestrzenie funkcjonujące jako obiekty sportowe, jednak formalnie nie spełniające warunków dla takich obiektów. Z uwagi na wysoki stan wyeksploatowania,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

zdeństowania oraz brak odpowiedniej funkcjonalności nie są w stanie pełnić podstawowych funkcji i w związku z tym nie mogą być użytkowane.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

8. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Przy opracowaniu wizji obszaru brano pod uwagę przede wszystkim działania, które doprowadzą do zmniejszenia lub likwidacji problemów, które zostały zdiagnozowane na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, do objęcia programem rewitalizacji zakwalifikowano: Obszar A i obszar B Miasta Pakość, miejscowość Kościelec oraz Dziarnowo. Obszary te zostały włączone ze względu na zdiagnozowaną sytuację kryzysową strefy społecznej oraz gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

W oparciu o sytuację wyjściową, na podstawie której wyznaczono obszar rewitalizacji Gminy Pakość, sformułowano wizję- sytuację w której będzie znajdować się Gmina po zrealizowaniu założeń niniejszego dokumentu strategicznego. Sformułowana wizja brzmi następująco:

Gmina Pakość dzięki realizacji założeń Programu Rewitalizacji, w sferze społecznej oraz gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, osiągnie etap zrównoważonego rozwoju we wszystkich sferach funkcjonowania. Zrównoważony rozwój będzie konsekwencją realizacji inwestycji ze sfery społecznej oraz gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, które obecnie uniemożliwiają wykorzystanie pełnego potencjału Gminy. Po zakończeniu realizacji projektów rewitalizacyjnych Gmina Pakość będzie miejscem bezpiecznym pod względem społecznym oraz gospodarczym oraz przestrzenno-funkcjonalnym. Spadnie liczba osób korzystających z pomocy społecznej i nastąpi rozwój działalności gospodarczych. Zaktywizowane zostaną grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym oraz dzieci i młodzież z obszarów rewitalizacji zagrożona wykluczeniem społecznym, poprawi się również jakość edukacji. Aktywizacja wymienionych grup będzie konsekwencją oddania do użytku infrastruktury, która sprzyjać będzie aktywizacji wielopokoleniowej. Obiekty sportowe będą miejscami kształtowania pozytywnych wzorców społecznych poprzez naukę gry fair play oraz budowania dyscypliny i szacunku do drugiego człowieka. Główny punkt Gminy Pakość - Rynek w Mieście (Obszar A) zostanie dostosowany do potrzeb mieszkańców. Usunięte zostaną bariery architektoniczne i przeszkody, umożliwiając tym samym pełny dostęp wszystkich mieszkańców, w tym szczególności osób zagrożonych wykluczeniem. Zatrudniona kadra oraz zakres aktywności pozwoli osobom w wieku poprodukcyjnym na aktywne funkcjonowanie w społeczeństwie. Ponadto, oddanie do użytku mieszkańców atrakcyjnej przestrzeni pozwoli na tworzenie mechanizmów zacieśniania relacji między ludzkich i aktywne korzystanie z Rynku Miejskiego. Obszar ten ze względu na atrakcyjność infrastrukturalną oraz społeczną będzie ogniwem wpływającym na wykorzystanie okolicznych ulic pod rozwój nowych działalności gospodarczych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

W efekcie realizacji wszystkich działań, które zostały wymienione, sytuacja Gminy Pakość zmieni się zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej wpływając na zrównoważony rozwój obszarów rewitalizacji.

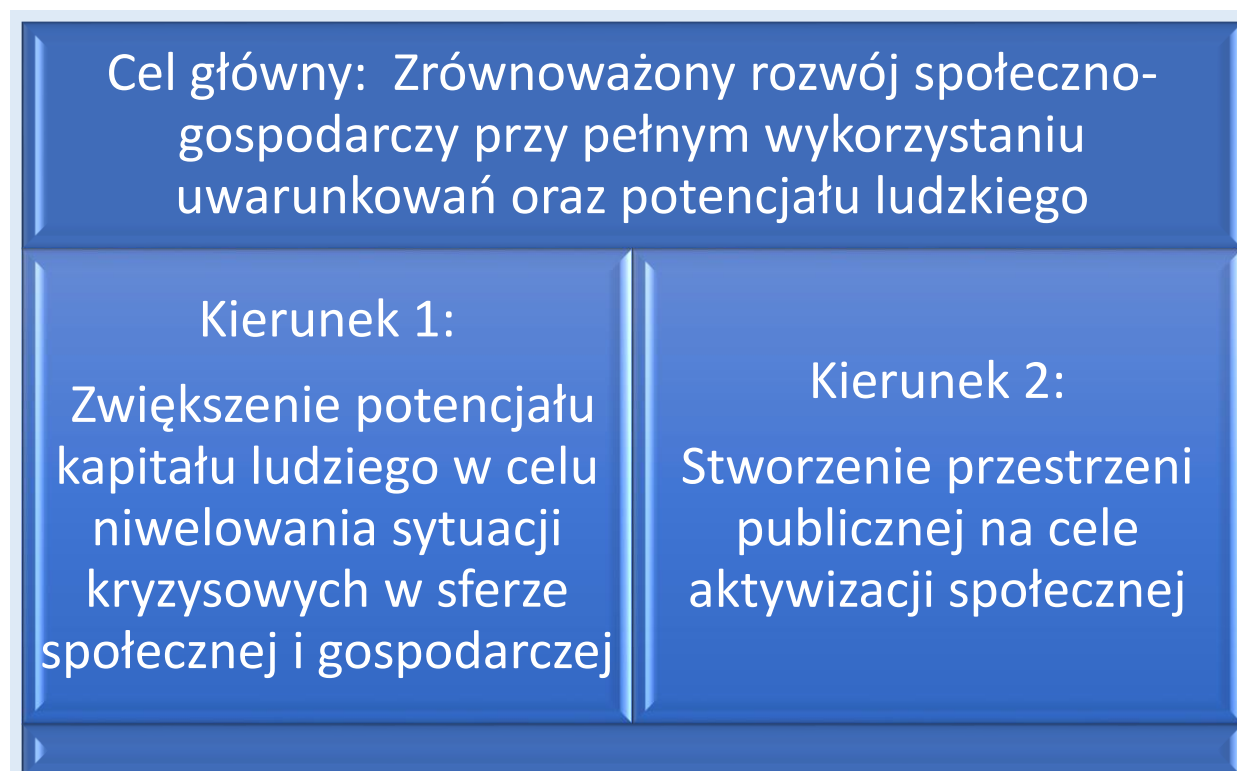

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

9. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Określenie celów Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pakość na lata 2016-2023 wywodzi się z przeprowadzonych we wcześniejszych rozdziałach diagnoz. Tylko w ten sposób możliwe jest wytyczenie właściwej ścieżki, ograniczania negatywnych zjawisk sfery społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej czy też technicznej. Kierując się tą zasadą opracowano cele oraz kierunki działań, dzięki którym możliwe będzie zrealizowanie podstawowych założeń niniejszego dokumentu.

Powyższe cele powstały w wyniku wyodrębnienia z obszarów Gminy Pakość obszarów życia, w których skumulowały się negatywne zjawiska. Wymienione cele dotyczą głównie stanu sfery społecznej na terenie Gminy Pakość.

Wyznaczony cel główny został opisany za pomocą mierzalnych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do celu głównego rewitalizacji przypisano odpowiednie kierunki działań. Są one odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, a ich realizacja pozwoli na osiągnięcie założonego celu.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Tabela 17: Wskaźniki realizacji celów rewitalizacji na obszarze miasta Pakość

Wyszczególnienie	OBSZAR A		OBSZAR B	
	PRZED	PO	PRZED	PO
Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (WSKAŹNIK I)	209	159	10	5
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	42,86%	30,0%	0	0
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, które zostały zaktywizowane	0	0	0	15
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze (WSKAŹNIK IV)	-	-	4,11	6,85
Brak infrastruktury koniecznej do realizacji działań społecznych	TAK	NIE	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Tabela 18: Wskaźniki osiągnięcia celów rewitalizacji na obszarze wiejskim

Wyszczególnienie		Udział dzieci do lat 17, na które rodzice trzymają zasiłek rodzinny w licznie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	Występowanie przestrzeni zdegradowanej
DZIARNOWO	PRZED	36,36 %	TAK	0,035 %
	PO	14,54 %	NIE	0,00 %
KOŚCIELEC	PRZED	38,89 %	TAK	0,157 %
	PO	29,86 %	NIE	0,00%

10. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ²	opis projektu					
				Podmiot/y realizujące projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celu rewitalizacji
<i>Cel rewitalizacji: Zrównoważony rozwój środowiskowy, społeczno-gospodarczy przy pełnym wykorzystaniu uwarunkowań oraz potencjału ludzkiego</i>									
<i>Kierunek działań: Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego w celu niwelowania sytuacji kryzysowych w sferze społecznej i gospodarczej</i>									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obszar A, Działowo, Kościelec	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem	1. Aktywna rodzina – wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Pakość	S	Gmina Pakość/OPS	Projekt skierowany jest dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Realizacja projektu zakłada objęcie wsparciem całych rodzin (lub osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe). Celem głównym będzie zorganizowanie kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych	1. Budynek po przedszkolu Publicznych w Pakości (projekt nr 6)	150 000,00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie –110 os. Wskaźniki rezultatu:	listy obecności, listy wydanych zaświadczeń

² S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

	społecznym			<p>wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Pakość umożliwiającego przezwyciężenie problemów dnia codziennego, co może się w przyszłości przyczynić do kształtowania wzorców rozwojowych u dzieci i młodzieży.</p> <p>W ramach aktywizacji prowadzone będą zajęcia mające na celu wzmocnienie i poprawę relacji na poziomie rodzic- dziecko w formie porad psychologicznych, udzielanych podczas cyklu spotkań organizowanych jako działania służące wspieraniu rodzin i poszczególnych jej członków w wypełnianiu ról społecznych i opiekuńczo-wychowawczych w oparciu o infrastrukturę budynku po byłym przedszkolu. Cykl spotkań zawierać będzie też elementy poradnictwa psychologicznego i wsparcia indywidualnego w zakresie podniesienia kompetencji społecznych i doradztwa w zakresie możliwych ścieżek przezwyciężania nieporadności życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (uzależnionych od pomocy społecznej).</p> <p>Wśród zaplanowanych działań pozostaje również organizacja zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym w oparciu o infrastrukturę sportową w Kościelcu i Dziarnowie. Zaplanowana interwencja wskazywać będzie na zwiększenie potencjału jakim jest rodzina w kształtowaniu przyszłości zarówno dziecka jak i ich opiekunów wraz z poprawą relacji między członkami rodzin oraz z najbliższym</p>	<p>2. Boisko sportowe w Dziarnowie (projekt nr 8)</p> <p>3. Boisko sportowe w Kościelcu (projekt nr 9)</p>	<p>1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 80 os., w tym 70 osób z obszaru rewitalizacji (obszar A- 50 osób, Dziarnowo-10 osób, Kościelec- 10 osób)</p>	
--	------------	--	--	---	--	--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

					otoczeniem, poprzez uczestnictwo we wspólnych wyjazdach i spotkaniach integracyjnych. W ramach zaadoptowania na ten cel infrastruktury sportowej, Gmina zaangażuje animatora i trenera, co umożliwi prowadzenie treningów sportowych dla dzieci, dorastających w rodzinach, których nie stać na sfinansowanie zajęć sportowych dzieciom i młodzieży. W ramach przeprowadzanych treningów zaplanowano ćwiczenie umiejętności i rozgrywki w piłkę nożną, zajęcia z aerobiku i zumbi. Zajęcia te prowadzone będą cyklicznie.				
Kościelice, Działowo, Obszar A,	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	2. Program aktywizacji wielopokoleniowej, w tym przede wszystkim osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizacji Gminy Pakość	S	Gmina Pakość	<p>Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży z rodzin defaworyzowanych (działania poprzez aktywizację sportową, bazujące na wyciągnięciu ze spirali pokoleniowego pogłębiania problemów społecznych tj. uzależnienia od środowiskowej pomocy społecznej). Organizacja zajęć sportowo - rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym przy wykorzystaniu odnowionego zdegradowanego, nienadającego się obecnie do użytku boiska w Dziarnowie i Kościelcu. Liga gminna w poszczególnych dyscyplinach sportu, mająca na celu wzbudzenie aktywnych inicjatyw wśród młodzieży i dzieci.</p> <p>Włączenie mentoringu rówieśniczego kształtującego takie cechy jak systematyczność, obowiązkowość i punktualność. Mentoring będzie narzędziem do nauki współpracy, integracji oraz czasem, kiedy dzieci wspólnie nabywać będą kompetencje podstawowe, niezbędne do radzenia sobie w życiu codziennym wraz z kształtowaniem</p>	1. Rynek w Pakości (projekt nr 7) 2. Boisko sportowe w Kościelcu (projekt nr 9), 3. Boisko wielofunkcyjne w Dziarnowie (projekt nr 8)	100 000,00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 110 os (60 osób z obszaru A, 15 osób z Dziarnowa, 35 osób z Kościelca)	listy obecności, listy wydanych zaświadczeń

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

					kompetencji kluczowych. Poprzez aktywną formę mentoringu na rynku miejskim w Pakości organizowane będą społeczne happeningi tematyczne, co będzie wyrazem stworzenia oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci, borykającymi się z trudnościami dnia codziennego, a także dla samych odbiorców, dla których aktywnie wspierające rozwój lokalny dzieci i młodzież będzie bodźcem do aktywnych postaw społecznych. Społeczny mentoring będzie też nawiązywał do kompetencji kluczowych, zgodnych z edukacyjną podstawą programową co wpłynie na poprawę jakości kształcenia. Działanie prowadzone będą przy współudziale organizacji pozarządowych i placówek szkolnych.			obszaru A, 12 osób z Dziarnowa, 13 osób z Kościelca)	
Obszar B	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	3. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu gminy Pakość,	S	Gmina Pakość	W wyodrębnionym domu dziennego pobytu zapewniona zostanie pomoc osobom w wieku poprodukcyjnym niepodlegającym zatrudnienia oraz niepracującym emerytom. Pomoc będzie polegała na organizacji czasu wolnego, aktywizacji społecznej, umożliwieniu pobytu i wypoczynku na terenie Domu, uczestnictwo w zajęciach służących utrzymaniu sprawności psychofizycznej, zapewnienie całodziennego wyżywienia. Realizacja zadania ma również na celu zapewnienie opieki dla osób starszych, w szczególności cierpiących na chorobę Parkinsona, Alzheimerera, z zespołami otępiennymi i wymagających wsparcia w	Budynek po przedszkolu publicznym w Pakości projekt nr 6), Rynek Miejski w Pakości (projekt nr 7)	100 000,00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 os. Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Listy obecności uczestników w zajęciach, podpisane umowy, zaświ

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

					<p>poruszaniu się. W ramach projektu wykorzystana zostanie też przestrzeń wokół budynku, która zapewni możliwie jak najdłuższe przebywanie seniorów na świeżym powietrzu.</p> <p>W oparciu o zagospodarowaną przestrzeń Rynku Miejskiego w Pakości osoby starsze uczestniczyć będą w zajęciach terenowych. W miesiącach letnich od maja do września, raz w tygodniu organizowane będą zajęcia czytelnicze i dyskusyjne, skierowane do osób starszych. Podczas zajęć nawiąże się ciekawa dyskusja, a osoby nawet te z niepełnosprawnością będą miały możliwość wystuchania czytanych fragmentów książek, wierszy i artykułów, co pozwoli na ich aktywną postawę w dyskusjach.</p>			<p>społecznym, które uzyskały kompetencje po opuszczeniu programu – 20 os, w tym 15 osób z obszaru rewitalizacji</p>	<p>adcz nia</p>
Obszar A, Obszar B	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	4. Ku przedsiębiorczości- wsparcie przyszłych i obecnych przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji	S	Gmina Pakość	<p>Projekt skierowany będzie zarówno do osób, które zainteresowane są prowadzeniem działalności gospodarczej i działających w sferze przedsiębiorczości, jak również do beneficjentów pomocy społecznej.</p> <p>Warsztaty, szkolenia i spotkania skierowane zostaną do przyszłych i obecnych przedsiębiorców, jak również do osób pozostających beneficjentami pomocy społecznej, którzy otrzymają wsparcie w ukierunkowaniu swojej przyszłości zawodowej i powrót na rynek pracy, co będzie wyrazem przezwyciężenia złej sytuacji ekonomicznej osób w gospodarstwach domowych.</p> <p>W ramach działań projektu zaplanowano szereg działań w charakterze teoretycznym, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">- działania ukierunkowane na rozwijanie kwalifikacji zawodowych;	Świetlica Środowiskowa „Przystań”, Rynek Miejski w Pakości,	100 000,00	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie-35</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu-30</p>	Listy obecności uczestników, wzajemnie podpisane umowy, świadczące

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

				<p>- szkolenia z zakresu możliwych i dostępnych ścieżek podjęcia lub rozwinięcia przedsiębiorczości</p> <ul style="list-style-type: none">- organizacja kursów z zakresu samodzielnej księgowości, obsługi kasowej oraz relacji z klientem,- spotkania z lokalnymi prężnie działającymi przedsiębiorcami. <p>Część teoretyczna prowadzonego cyklu spotkań wzbogacona i uzupełniona zostanie elementami praktycznymi. Po uprzednim ogłoszeniu, na Rynku Miejskim w Pakości rozstawione zostaną stragany namioty, w których uczestnicy zajęć udoskonalać będą swoje umiejętności dotąd zdobyte.</p> <p>Organizowane będą miejscowe dni sprzedażowe (zarówno zwyczajowe jak i okazjonalne), podczas których udoskonalane będą umiejętności z zakresu obsługi klienta, zaprezentowania własnych wyrobów. Możliwe będzie doskonalenie umiejętności w zakresie sprzedaży wyrobów lokalnych, oprowadzania i opowiadania i miejscowym dorobku kulturowym i architektonicznym, serwowanie prostych dań kulinarnych i wypieków.</p>			<p>2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek 15</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Działowo Kościelec	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	5. Podnoszenie osiągnięć edukacyjnych uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Pakość poprzez indywidualizowanie procesu nauczania i wychowania	S	Gmina Pakość/Szkoła Podstawa w Kościelcu	<p>W przypadku realizacji projektu zakłada się, że uczniowie będą rozwijać swoje kompetencje kluczowe, podniosą wiedzę ogólną, wzbogacą wiadomości i umiejętności o otaczającym świecie, nauczą się stosować w życiu TIK oraz podniosą kompetencje językowe.</p> <p>W szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">-rozwijanie kompetencji matematycznych, co sprzyać powinno nabywaniu przez uczniów umiejętności rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji. Kompetencje matematyczne obejmują w różnym stopniu zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, wykresy, tabele),-w przypadku rozwijania kompetencji przyrodniczych istotne jest nabycie przez uczniów zdolności i chęci wykorzystywania istniejącego zasobu wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach,- kompetencje informatyczne obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie przez uczniów technologii społeczeństwa informacyjnego w przyszłej pracy, rozrywce i porozumiewaniu się,-rozwijaniu kompetencji języków obcych istotne jest nabycie przez uczniów umiejętności rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie. <p>W ramach projektu przewidziano realizację:</p>	Zespół Placówek Oświatowych w Kościelcu	219 580,85	Wskaźniki produktu: <ol style="list-style-type: none">1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 108 os.2. Liczba uczniów, biorących udział w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych – 50 os.3. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach specjalistycznych – 75 os.4. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 szt. Wskaźniki rezultatu: <ol style="list-style-type: none">1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 108,2. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 szt.	Listy obecności uczestników w zajęciach
--------------------	---	--	---	--	---	---	---------------	--	---

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

					<ul style="list-style-type: none">- zajęć w zakresie rozwijania uzdolnień dla uczniów klas I-III i IV-VI (zajęcia matematyczne, językowe, przyrodniczo-badawcze,<ul style="list-style-type: none">- informatyczne,- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla uczniów klas I-III i IV - VI, eliminujące trudności w pisaniu i czytaniu oraz w matematyce, eliminujące trudności w nauce języka angielskiego,- zajęć specjalistycznych dla uczniów klas I-III i IV-VI tj. zajęć logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz korekcyjno-kompensacyjnych.			<p>3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – 1 szt.</p> <p>4. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych-1 szt.</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Kierunek 2: Stworzenie przestrzeni publicznej na cele aktywizacji społecznej										
Obszar A	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	6. Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości na potrzeby seniorów	T	Gmina Pakość	<p>W ramach przedsięwzięcia przewiduje się adaptację istniejącego budynku przedszkola publicznego w Pakości na potrzeby ośrodka integracji społecznej dla osób niesamodzielnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>W ramach tego zadania przewiduje się również wyodrębnienie domu dziennego pobytu, który ma zapewnić pomoc osobom w wieku poprodukcyjnym niepodlegającym zatrudnienia, niepracującym emerytom w organizacji czasu wolnego i aktywizacji społecznej. Zakres rzeczowy zadania obejmuje wymianę istniejącego poszycia dachowego z płyt cementowo-azbestowych (eternitowych) na poszycie z blachy powlekanej płaskiej wraz z wymianą deskowania, obróbkę blacharskich, rynien i rur spustowych oraz wykonanie membrany pod nowe poszycie wraz z wykonaniem instalacji odgromowej, częściową wymianę stolarki okiennej na drewnianą, spełniającą aktualne warunki techniczne, remont elewacji w zakresie usunięcia luźnych tynków, uzupełnienie i renowacja istniejących, renowacja uzupełnienie i odtworzenie ozdobnych gzymsów, listew elewacyjnych i bonii, malowanie całości farbą, remont pomieszczeń kotłowni wraz z wymianą instalacji elektrycznej oraz rozbiórkę istniejących kominów zewnętrznych i</p>	Budynki po przedszkolu publicznym w Pakości	315 966,37	Wskaźniki produktu: 1. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 439,98 m ² , 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.	Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich – 50 os,	Listy obecności uczestników w zajęciach, podpisane umowy, zaświadczenia

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

					wykonanie nowych kominów systemowych. W ramach projektu przewiduje się też częściową wymianę ogrodzenia z siatki wraz z bramami i furtkami, remont ogrodzenia z prefabrykatów betonowych.			w tym 15 osób z obszaru B. 2. Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach - 50 osób, w tym 15 osób z obszaru B.	
Obszar A	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	7. Zagospodarowanie Rynku Miejskiego w Pakości	T	Gmina Pakość	W ramach przedsięwzięcia planuje się: - wykonanie nowych warstw podkładowych, - ułożenie nowej płyty Rynku i chodników wraz z obrzeżami, - zamontowanie elementów małej architektury Zagospodarowana przestrzeń stanowi centralne miejsce gminy, spełniając jednocześnie rolę centralnego miejsca życia lokalnego, które po realizacji projektu będzie tętniło życiem. Wielość inicjatyw, tj. zajęcia dla dzieci i młodzieży oparte o mentoring społeczny i happeningi społeczne, zajęcia dla seniorów w oparciu o kącik czytelniczy i dyskusyjny oraz praktyczne doskonalenia umiejętności przedsiębiorczych wymagają infrastruktury, do której dostęp mają wszyscy mieszkańcy Gminy.	Rynek miejski w Pakości	1 483 861,93	Wskaźniki produktu: 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. 2. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 2317 m ²	Listy obecności uczestników w zajęciach, protokoły z działalności

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

								Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich – 150 os, w tym 100 osób z obszar rewitalizacji	
Działowo	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	8.Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni wiejskiej w m. Dziarnowo	T	Gmina Pakość	W ramach projektu przeprowadzone zostaną prace polegające na zagospodarowaniu dotychczas użytkowanego pola na boisko sportowe wraz z zapewnieniem zaplecza socjalnego w formie kontenerowej, nie wymagającej przeprowadzenia prac budowlanych. Zaplecze socjalno-sportowe pozwoli na przebranie się i pozostawienie rzeczy osobistych w pomieszczeniu podczas zajęć sportowych. Infrastruktura boiska będzie miała formę boiska wielofunkcyjnego do piłki nożnej, o nawierzchni służącej również do innych aktywności (aerobik, bieganie, ćwiczenia wzmacniające). Realizacja projektu uzasadniona jest realizacją projektów społecznych nawiązujących do budowania aktywnych postaw dzieci i	Działka ewidencyjna nr 33, 34/92 i 34/93 obręb Dziarnowo.	1 200 000,00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach- 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją- 2 045 m ²	Listy obecności uczestników w zajęć, protokoły z działalności

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

					młodzieży, dorastającej w rodzinach, których nie stać na zapewnienia dodatkowych zajęć i treningów (Aktywna rodzina i Program aktywizacji wielopokoleniowej, w tym przede wszystkim osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizacji Gminy Pakość).			Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów- 100 os.	
Kościelec	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	9. Przebudowa boiska sportowego wraz budową zadaszenia	T	Gmina Pakość	Planowane przedsięwzięcie będzie stanowić zaplecze sportowe w postaci ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Na płycie boiska wielofunkcyjnego znajdują się boiska do piłki ręcznej i siatkówki oraz kort do gry w tenisa. W ramach planowanego zamierzenia zaplanowano również zadaszenie obiektu. Planowane działania pozostają niezbędne do realizacji i przeprowadzania działań społecznych mających na celu zapewnienie oferty wolnego czasu dzieciom i młodzieży dorastającej w rodzinach, których wielokrotnie nie stać na organizowanie czasu wolnego i wykupowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych czy treningów sportowych. Uzasadnieniem realizacji projektu pozostają działania społeczne, w tym Aktywna rodzina i Program aktywizacji wielopokoleniowej, w tym przede wszystkim osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizacji Gminy Pakość.	Działka ewidencyjna nr 107 obręb Kościelec	1 000 000,00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach- 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją- 14400,00 m ² Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów- 100 os.	Listy obecności uczestników zajęć, protokoły z działalności

11. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI POMIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI.

Komplementarność projektów została zapewniona już na etapie planowania oraz konsultowania Programu Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023. Wszystkie opisane w poprzednim rozdziale przedsięwzięcia mają działać w sposób komplementarny, co oznacza, że ich realizacja ma w pełni wpływać na zminimalizowanie negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na terenie gminy Pakość.

- **Komplementarność przestrzenna**

Zgodnie z wytycznymi, wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze o szczególnie dużym nasileniu stanu kryzysowego. Jednak zasięg ich oddziaływania będzie dużo szerszy, a więc będzie oddziaływał również poza obszary rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie Miasta Pakość i miejscowości Dziarnowo oraz Kościelec będą wpływać na poprawę sytuacji mieszkańców całego miasta i pozostałych miejscowości. Pozytywne oddziaływanie w poszczególnych sferach wpłynie zatem na poprawę warunków życia mieszkańców (zwłaszcza w zakresie sfery społecznej) z całego obszaru administracyjnego Gminy. Będzie to m.in. efekt poprawy atrakcyjności osiedleńczej Gminy oraz likwidacji zjawisk kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji. Skala oddziaływania przyczyni się zatem do poprawy sytuacji w całej gminie, w szczególności w zakresie integracji i aktywizacji mieszkańców. Prowadzone działania zahamują rozrastanie się problemów na inne obszary Gminy. Dzięki temu nastąpią również przeciwdziałania niepożądanym efektom społecznym takim jak wykluczenie społeczne. Należy zatem zauważyć, że mimo zaplanowania projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji, wsparcie zostanie odnotowane przez mieszkańców całej Gminy Pakość. Przy czym głównym zamierzeniem projektów rewitalizacyjnych jest aktywizowanie społeczeństwa, co będzie stanowiło dobry przykład dla mieszkańców pozostałych obszarów Gminy.

W ramach realizowanych działań i inicjatyw, Gmina zauważyła wzrastające potrzeby opiekuńczo-pobytowe wśród seniorów, którzy z uwagi na stan zdrowia, jak i poczucie bezradności czy samotności pozostają osobami wykluczonym społecznie. W ramach zaplanowanych przez Gminę inicjatyw zaplanowano szereg działań aktywizujących dla seniorów, wśród nich projekt pn. „Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu gminy Pakość”, który ściśle zintegrowany pozostaje z projektem twardym „Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości na potrzeby seniorów”. Projekty te pozostają właściwe dla zdiagnozowanego problemu związanego z

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

nasilonym zjawiskiem wzrastającej liczby osób w wieku poprodukcyjnym i starzejącym się społeczeństwem. Realizacja tych działań będzie miała miejsce w obszarze rewitalizacji, w obszarze A miasta, natomiast problem związany z wzrastającym udziale osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności stwierdzony został w obszarze rewitalizacji w obszarze B. Obszary te pozostają względem siebie bezpośrednio przyległe. Rozwiązanie takie wynika z faktu, iż na obszarze B, pomimo występującego problemu w sferze społecznej, brakuje miejsca, które można byłoby przystosować do inicjatyw senioralnych. Zgodnie z Poradnikiem „Jak poprawnie napisać program rewitalizacji umożliwiający uzyskanie dofinansowania interwencji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020?” na stronie 33 wskazano, że możliwe jest realizowanie projektów poza obszarem rewitalizacji, ale oddziałujących na ten obszar. W zaistniałej sytuacji projekty będą realizowane w obszarze rewitalizacji, jednak, w obszarze, w którym bezpośrednio nie występuje problem społeczny związany ze wzrastającym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. W trakcie przeprowadzania delimitacji stwierdzony został też problem gospodarczy związany z niskim poziomem przedsiębiorczości w obszarze B. W związku z tym, iż na obszarze B fizycznie nie występuje infrastruktura służąca realizacji działań i inicjatyw społecznych, w postaci świetlic, czy dostępnych dla mieszkańców miejsc publicznych, projekt pn. „Ku przedsiębiorczości- wsparcie przyszłych i obecnych przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji”, w części teoretycznej prowadzony będzie na obszarze A (ul. Inowrocławska) tj. świetlicy środowiskowej „Przystań”, położonej w bezpośredniej bliskości ulicy Topolowej (obszar B). Sytuacja taka jest możliwa zgodnie z wytycznymi, które wskazano powyżej. Obszar A i obszar B, będące częścią składową obszaru rewitalizacji pozostają względem siebie przyległe, a sama świetlica znajduje się niemal przy ulicy Topolowej, natomiast fizycznym jej adresem jest ul. Inowrocławska. Realizacja projektu teoretycznego zostanie uzupełniona względami praktycznymi, które realizować będą inicjatywy społeczne i przedsiębiorcze, dla których właściwą lokalizacją pozostaje Rynek Miejski w Pakości.

- **Komplementarność problemowa**

Wybór działań, które będą realizowane w ramach Programu Rewitalizacji, został przeprowadzony po dokonaniu szczegółowej diagnozy gminy Pakość oraz wyznaczeniu obszarów o szczególnym nasileniu problemów, co pozwoliło określić stan kryzysowy i wyznaczyć obszar rewitalizacji. Obszar badano pod kątem występowania problemów z następujących, często wzajemnie przenikających się sfer: społeczna, gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna. Działania, które w ramach niniejszego dokumentu zostaną zrealizowane na terenie gminy Pakość będą się wzajemnie dopełniały

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

i kompleksowo oddziaływały na obszar rewitalizacji. Ich głównym zamierzeniem jest minimalizowanie zidentyfikowanych problemów, z którymi borykają się mieszkańcy gminy. W tabeli poniżej zaprezentowano sfery oddziaływania zaplanowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Kolorem niebieskim zaznaczono sfery oddziaływania poszczególnych projektów. Należy zauważyć, że zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia oddziaływać będą na kilka sfer, co świadczy o zachowaniu komplementarności problemowej w planowanych działaniach.

Tabela 19: Wykazanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	SFERA ODDZIAŁYWANIA				
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna
Aktywna rodzina – wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Pakość					
Program aktywizacji wielopokoleniowej, w tym przede wszystkim osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizacji Gminy Pakość					
Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu Gminy Pakość					
Ku przedsiębiorczości- wsparcie przyszłych i obecnych przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji					

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Podnoszenie osiągnięć edukacyjnych uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Pakość poprzez indywidualizowanie procesu nauczania i wychowania					
Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości na potrzeby seniorów					
Zagospodarowanie Rynku Miejskiego w Pakości					
Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni wiejskiej w m. Dziarnowo					
Przebudowa boiska sportowego wraz z budową zadaszenia					

Źródło: Opracowanie własne

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, dzięki czemu Program Rewitalizacji Gminy Pakość jest dokumentem kompleksowym, rozwiązującym szereg problemów zidentyfikowanych w różnych sferach obszaru rewitalizacji. Podjęte działania wpłyną faktycznie na minimalizowanie problemów, a zatem doprowadzą do osiągnięcia stanu określonego w wizji. Poniżej opisano komplementarność projektów.

Tabela 20 Matryca zintegrowania projektów

	Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym na potrzeby seniorów	Zagospodarowanie Rynku Miejskiego w Pakości	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni wiejskiej w m. Dziarnowo	Przebudowa boiska sportowego wraz z budową zadaszenia
Aktywna rodzina-wsparcie rodzin zagrożonych				

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

wykluczeniem społecznym w terenie gminy Pakość				
Program aktywizacji wielopokoleniowej, w tym przede wszystkim osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizacji Gminy Pakość				
Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu gminy Pakość				
Ku przedsiębiorczości- wsparcie przyszłych i obecnych przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji				
Podnoszenie osiągnięć edukacyjnych uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Pakość poprzez indywidualizowanie procesu nauczania i wychowania				

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21: Komplementarność projektów miękkich z twardymi

Aktywna rodzina – wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Pakość
Projekt jest skierowany do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Pozwoli minimalizować problemy związane z uzależnieniem do pomocy społecznej. Założeniem przedsięwzięcia jest objęcie całych rodzin wsparciem i organizowanie dla nich kompleksowego systemu wsparcia, co w przyszłości ma przełożyć się na aktywizację zawodową osób, które aktualnie powinny pracować na swoją rodzinę. Dzięki kompleksowym działaniom obejmującym całe rodziny, również dzieci będą uzyskiwały pozytywne wzorce, co jest działaniem ukierunkowanym na wyeliminowanie bądź niwelację <u>problemu korzystania z pomocy środowiskowej w przyszłości</u> . Bezpośrednim celem działania jest zorganizowanie kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, umożliwiającego przezwyciężenie problemów dnia codziennego, obejmującego

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

kształtowanie dobrych wzorców rozwojowych u dzieci i młodzieży. W ramach zaplanowanych inicjatyw prowadzących do zwiększenia zaangażowania członków gospodarstw domowych w życie rodzinne pozostają zajęcia sportowe w częściach wiejskich gminy, a poprzez możliwość integracji wielopokoleniowej i kształtowanie dobrych wzorców postępowania, w związku z udziałem w zajęciach z seniorami, dzieci i młodzież kształtować i poznawać będzie wartości rodzinne i potencjał rodziny jako najmniejszej jednostki strukturalnej społeczeństwa lokalnego.

Projekty komplementarne:

„Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości na potrzeby seniorów”

Projekt zostanie uzupełniony działaniem rewitalizacyjnym o charakterze infrastrukturalnym polegającym na adaptacji budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości. Obiekt będzie pełnił rolę ośrodka integracji społecznej dla osób niesamodzielnych, w tym przede wszystkim osób starszych. W ramach tego zadania przewiduje się wyodrębnienie domu dziennego pobytu, który ma zapewnić pomoc osobom w wieku poprodukcyjnym niepodlegającym zatrudnieniu, niepracującym emerytom w organizacji czasu wolnego i aktywizacji społecznej.

„Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni wiejskiej w m. Dziarnowo ” – w ramach projektu ma powstać przestrzeń do aktywizacji społecznej poprzez przebudowę zdewastowanej i zdegradowanej obecnie przestrzeni funkcjonującej dla mieszkańców Dziarnowa jako boisko sportowe, choć formalnie nie spełniająca założeń dla takiego obiektu. Boisko będzie wykorzystywane do aktywizacji osób we wszystkich grupach wiekowych, przede wszystkim dzieci, którym organizowany będzie czas wolny. Szczególnie pozwoli zaktywizować dzieci i młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym. Będzie to miejsce sprzyjające rekreacji, z możliwością udziału w organizowanych wydarzeniach sportowych. Zaplecze to zapewni również miejsce to aktywności rodzinnej, niezwykle ważne dla kształtowania właściwych postaw społecznych, rodzinnych i obywatelskich wśród wszystkich uczestników życia rodzinnego.

„Przebudowa boiska sportowego wraz z budową zadaszenia” – boisko w Kościelcu będzie wykorzystywane jako ogólnodostępna infrastruktura rekreacyjna i sportowa dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Celem projektu jest stworzenie bazy to realizacji projektów społecznych, w tym programu aktywizacji wielopokoleniowej oraz działań w ramach projektu nawiązującego do aktywnej rodziny. W ramach wskazanej infrastruktury organizowane będą zajęcia sportowe, będące namiastką zorganizowanego czasu wolnego, na co wielokrotnie rodziny nie mogą sobie pozwolić.

Połączenie projektu infrastrukturalnego z projektami o charakterze społecznym umożliwi kompleksowe podejście do rozwiązania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji. Zgodnie z powyższą tabelą, projekt oprócz oddziaływania na sferę społeczną wpłynie również na sferę techniczną.

Program aktywizacji wielopokoleniowej, w tym przede wszystkim osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizacji

Projekt zakłada przeprowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z rodzin defaworyzowanych (aktywizacja sportowa oraz integracja wielopokoleniowa). Tego typu działania mają na celu zapewnienia aktywności osobom młodym, które pochodzą z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt odpowiada na problem związany z niską samowystarczalnością ekonomiczną rodzin. Aby nie pogłębiać problemów społecznych, konieczne jest pokazanie młodym osobom innego trybu życia i dać im możliwość aktywności i integracji z innymi środowiskami. W tym celu prócz zajęć sportowych w Dziarnowie i Kościelcu, organizowane będą wydarzenia dla ogółu mieszkańców realizowane na Rynku w Pakości oraz różne wydarzenia aktywizujące dzieci i młodzież, w tym również happeningi społeczne, wraz z inicjatywami wynikającego z rozwiniętego mentoringu rówieśniczego. Zajęcia o charakterze sportowym, jak i inne wydarzenia aktywizujące i integrujące społeczność będą się odbywały również na boisku wielofunkcyjnym w Dziarnowie oraz w Kościelcu. Na obszarze

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

rewitalizacji zidentyfikowano problem niskiej samowystarczalności ekonomicznej rodzin, co bezpośrednio dotyka dzieci i młodzieży, dlatego też zaplanowano organizację czasu wolnego, dbając o właściwe kształtowanie nawyków postępowania i radzenia sobie w codziennych sytuacjach. Projekt jest też ukierunkowany na integrację osób młodych ze starszymi. Jest to rezultat zidentyfikowanego problemu wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze B miasta Pakość. Dla tych osób należy wprowadzić różne formy aktywizacji, w tym integracji wielopokoleniowej, która będzie realizowana w ramach niniejszego projektu

Projekty komplementarne:

„Zagospodarowanie Rynku Miejskiego w Pakości” - zaplanowano poprawę stanu Rynku Miejskiego w celu stworzenia przestrzeni oddziaływującej w obszarze społecznym. Rynek będzie obszarem realizacji wydarzeń aktywizujących pokolenia. Dla dzieci i młodzieży będą organizowane wydarzenia aktywizujące, tak aby pokazać im inne niż prezentowane pozytywne zachowania społeczne (pozytywne aspekty nauki, integracja społeczna, mentoring rówieśniczy). Projekt infrastrukturalny wraz z projektem miękkim będzie odpowiadał na problem niskiej samowystarczalności ekonomicznej rodzin oraz uzależnienia swojego codziennego bytu od pomocy społecznej

„Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni wiejskiej w m. Dziarnowo ” – w ramach projektu ma powstać przestrzeń do aktywizacji społecznej poprzez zagospodarowanie obecnie zdewastowanej i zdegradowanej przestrzeni, nazywanej jako boisko sportowe, lecz formalnie nie funkcjonującej jako taki obiekt. Boisko będzie wykorzystywane do aktywizacji osób we wszystkich grupach wiekowych. Szczególnie pozwoli zaktywizować dzieci i młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym. Będzie to miejsce sprzyjające rekreacji, z możliwością udziału w organizowanych wydarzeniach sportowych. Zaplecze to zapewni również miejsce do aktywności rodzinnej, niezwykle ważne dla kształtowania właściwych postaw społecznych, rodzinnych i obywatelskich wśród wszystkich uczestników życia rodzinnego.

„Przebudowa boiska sportowego wraz z budową zadaszenia” – boisko w Kościelcu będzie wykorzystywane jako ogólnodostępna infrastruktura rekreacyjna i sportowa dla mieszkańców z obszaru rewitalizacji. Celem projektu jest stworzenie bazy to realizacji projektów społecznych, w tym programu aktywizacji wielopokoleniowej oraz działań w ramach projektu nawiązującego do aktywnej rodziny.

„Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu gminy Pakość”

W wyodrębnionym domu dziennego pobytu zapewniona zostanie specjalistyczna pomoc osobom w wieku poprodukcyjnym niepodlegającym zatrudnienia oraz niepracującym emerytom. Działanie to ma na celu rozwiązanie problemu wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym, które wymagają opieki i aktywizacji. Pomoc będzie zakładała organizację czasu wolnego, aktywizację społeczną, umożliwienie pobytu i wypoczynku na terenie Domu oraz uczestnictwo w zajęciach służących utrzymaniu sprawności psychofizycznej, zapewnienie wyżywienia i inne. Projekt wpłynie też pozytywnie na sferę gospodarczą oraz społeczną związaną z korzystaniem z pomocy społecznej. Konieczność opieki nad seniorami często wyłącza aktywność zawodową wśród jednego z członków rodziny. Osoby te nie pracują i korzystają ze świadczeń społecznych. Zapewnienie odpowiedniej opieki wpłynie na aktywizację tych osób. W ramach projektu organizowane będą w porach letnich zajęcia z cyklu wspólnego czytania i dyskusji w oparciu o zagospodarowaną przestrzeń Rynku Miejskiego w Pakości, co dodatkowo wpłynie na budowanie aktywnych postaw wśród seniorów.

Projekty komplementarne:

„Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości na potrzeby seniorów” - projekt społeczny nie będzie mógł funkcjonować bez stworzenia infrastruktury odpowiadającej potrzebom osób w wieku poprodukcyjnym. Na ten cel zaplanowano adaptację budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości. Ze względu na specyficzną grupę odbiorców planowanych działań zaplanowano stworzenie odpowiedniego zagospodarowania obiektu, uzupełnienie go w niezbędne względem potrzeb osób

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

starszych wyposażenie. Zaplanowany zakres rzeczowy inwestycji pozwoli dostosować infrastrukturę do potrzeb realizacji projektu pn. „Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu gminy Pakość”.

„Zagospodarowanie Rynku Miejskiego w Pakości” - powstała w wyniku projektu infrastruktura służyć będzie jako miejsce spotkań seniorów podczas których wspólnie będą czytać, dyskutować o poznawanych treściach, co wpłynie na budowanie aktywnych postaw osób w wieku senioralnym. Integracja z innymi uczestnikami życia lokalnego, z obszaru rewitalizacji wpłynie na zwiększenie aktywizacji osób starszych i budowanie ich własnej wartości.

Ku przedsiębiorczości- wsparcie przyszłych i obecnych przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji

W ramach projektu zaplanowane zostały działania związane z przeprowadzeniem szkoleń i warsztatów dla przyszłych i obecnych przedsiębiorców, osób prowadzących działalność gospodarczą w, ramach których przewidziano działania ukierunkowane na rozwijanie kwalifikacji zawodowych; szkolenia z zakresu możliwych i dostępnych ścieżek podjęcia lub rozwinięcia przedsiębiorczości, organizację kursów z zakresu samodzielnej księgowości, obsługi kasowej oraz relacji z klientem,, jak również spotkania z lokalnymi prężnie działającymi przedsiębiorcami. Realizacja tego działania ma na celu pobudzenie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji Gminy Pakość, co wpłynie na poprawę wskaźników i ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Warsztaty, szkolenia i spotkania skierowane zostaną do przyszłych i obecnych przedsiębiorców, jak również do osób pozostających beneficjentami pomocy społecznej, którzy otrzymają wsparcie w ukierunkowaniu swojej przyszłości zawodowej i powrót na rynek pracy, co będzie wyrazem przezwyciężenia złej sytuacji ekonomicznej osób w gospodarstwach domowych

Projekty komplementarne:

„Zagospodarowanie Rynku Miejskiego w Pakości”- W ramach projektu miękkiego przewidziana została część teoretyczna oparta o warsztaty, spotkania i szkolenia oraz część prowadzonego cyklu spotkań wzbogacona i uzupełniona elementami praktycznymi. Na Rynku Miejskim w Pakości rozstawiane będą stragany i namioty, w których uczestnicy zajęć udoskonaląc będą swoje umiejętności dotąd zdobyte. Organizowane będą miejscowe dni sprzedażowe (zarówno zwyczajowe jak i okazjonalne), podczas których udoskonalane będą umiejętności z zakresu obsługi klienta, prezentacji własnych wyrobów. Możliwe będzie doskonalenie umiejętności w zakresie sprzedaży wyrobów lokalnych, oprowadzania i opowiadania i miejscowym dorobku kulturowym i architektonicznym, serwowanie prostych dań kulinarnych i wypieków.

Źródło: Opracowanie własne

W ramach zaplanowanych inicjatyw społecznych Gmina Pakość zaplanowała też organizację działań w zakresie pobudzenia przedsiębiorczości, odpowiadając bezpośrednio na problem związany ze sferą gospodarczą gminy oraz działania nawiązujące do podniesienia jakości edukacji w regionie poprzez projekt edukacyjny skierowany do dzieci i młodzieży uczęszczającej do Zespołu Placówek Oświatowych w Kościelcu. Do tej Szkoły Podstawowej uczęszczają również dzieci z Dziarnowa. Na potrzeby realizacji tych działań nie było konieczności ingerowania w infrastrukturę techniczną. Gmina posiada zasoby lokalowe do przeprowadzenia działań zmierzających do zwiększenia poziomu przedsiębiorczości w obszarach miasta Pakość poprzez rozwijanie kwalifikacji zawodowych, szkolenia z zakresu możliwych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

i dostępnych ścieżek podjęcia lub rozwinięcia działalności gospodarczej, organizacji kursów w zakresie samodzielnej księgowości, obsługi kasowej i utrzymania relacji z klientem. Działania te uzupełnione zostaną poprzez spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami, którzy służyć będą radą i pomocą praktyczną. Na potrzeby organizacji tych działań udostępnione zostaną sale Szkoły Podstawowej w Pakości, znajdującej się na obszarze rewitalizacji, zaś część praktyczna odbywanego kursu i szkolenia odbywać się będą na Rynku Miejskim w Pakości.

Działania związane z podniesieniem jakości edukacji przeprowadzone zostaną w Zespole Placówek Oświatowych w Kościelcu, dlatego ingerencja w sferę techniczną nie była konieczna. Realizacja tego działania nie wymaga zintegrowania z działaniami twardymi, nawiązującymi do ingerowania w sferę techniczną czy przestrzenno- funkcjonalną.

- **Komplementarność proceduralno-instytucjonalna**

Zgodność z zasadą komplementarności proceduralno-instytucjonalnej została szerzej opisana w rozdziale 12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji. Całość przebiegu procesu realizacji założeń niniejszego programu będzie nadzorowana przez specjalnie do tego powołany zespół ds. realizacji programu rewitalizacji. Zespół zostanie stworzony, aby zapewnić prawidłową realizację przedsięwzięć zaplanowanych w LPR.

- **Komplementarność finansowa**

Szczegółowe zastosowanie zasady komplementarności finansowej zaprezentowano w rozdziale 13. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), środków z Budżetu Państwa oraz środków własnych gminy Pakość. Na każdym wyznaczonym do rewitalizacji obszarze zaplanowane zostały działania miękkie, które wraz z projektami infrastrukturalnymi będą pozytywnie wpływały na niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Finansowanie zostało dobrane w taki sposób, aby jak najefektywniej zrealizować cele Programu Rewitalizacji dla gminy Pakość na lata 2016-2023. Na chwilę sporządzenia aktualizacji PR, nie przewidziano występowania finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych. Nie znaleziono środków prywatnych chętnych na współfinansowanie projektów miękkich przewidzianych do realizacji na

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

obszarze rewitalizacji. Jednakże nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości i realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

- **Komplementarność międzyokresowa**

Komplementarność międzyokresową gwarantują przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniające (prowadzące do realizacji wspólnego celu), pomimo ich rozbieżności czasowej. Kolejno tworzone dokumenty strategiczne opierają się na modelach rozwoju zawartych w poprzednich aktach gminnych. Projekty zaplanowane do realizacji wykazują również komplementarność międzyokresową w stosunku do projektów zrealizowanych dzięki wdrożeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Pakość na lata 2009-2015. Ten typ komplementarności polega na zachowaniu ciągłości programowej interwencji, a przede wszystkim na rozwijaniu i kontynuacji wsparcia udzielonego dzięki polityce spójności na okres programowania 2007-2013. Poniżej wykazano, które projekty rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym dokumencie stanowią kontynuację lub rozwinięcie projektów zrealizowanych w ramach polityki spójności w latach 2007–2013:

1. „Daj sobie szansę – Aktywizacja społecznozawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”
2. Szkolenia językowe dla młodzieży
3. Szkolenia komputerowe dla osób 45+

Wszystkie powyższe projekty zrealizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Pakość na lata 2009-2015 przyczyniają się do wzmocnienia kapitału społecznego, podwyższenia kompetencji niezbędnych na rynku pracy, co przyczynia się do rozwoju aktywności społecznej oraz zmniejszenia bezrobocia, co również zostało wyznaczone jako cele niniejszego dokumentu realizowane poprzez zaplanowane działania.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

12. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Głównym założeniem działań przyjętych przy opracowywaniu programu rewitalizacji było zapewnienie pełnej i różnorodnej partycypacji społecznej przez wykorzystanie różnych technik i narzędzi aktywizacji i włączenia. Zaproponowane narzędzia/techniki obejmowały zarówno ilościowe, jak i jakościowe metody badań, co pozwoliło na pomiar skali różnych opinii i uwag, ale także dogłębne poznanie przyczyn i źródeł problemów/sugestii. Dzięki temu udział grup interesu na każdym etapie był realny i optymalny dla LPR, a także sprawny. Zapewniono mieszkańcom udział pośredni, ale i bezpośredni, co umożliwiło skonfrontowanie pewnych wypracowanych rozwiązań i zebranie propozycji. Stosowano dojrzałe formy partycypacji: współdecydowanie, uczestnictwo i kontrola obywatelska.

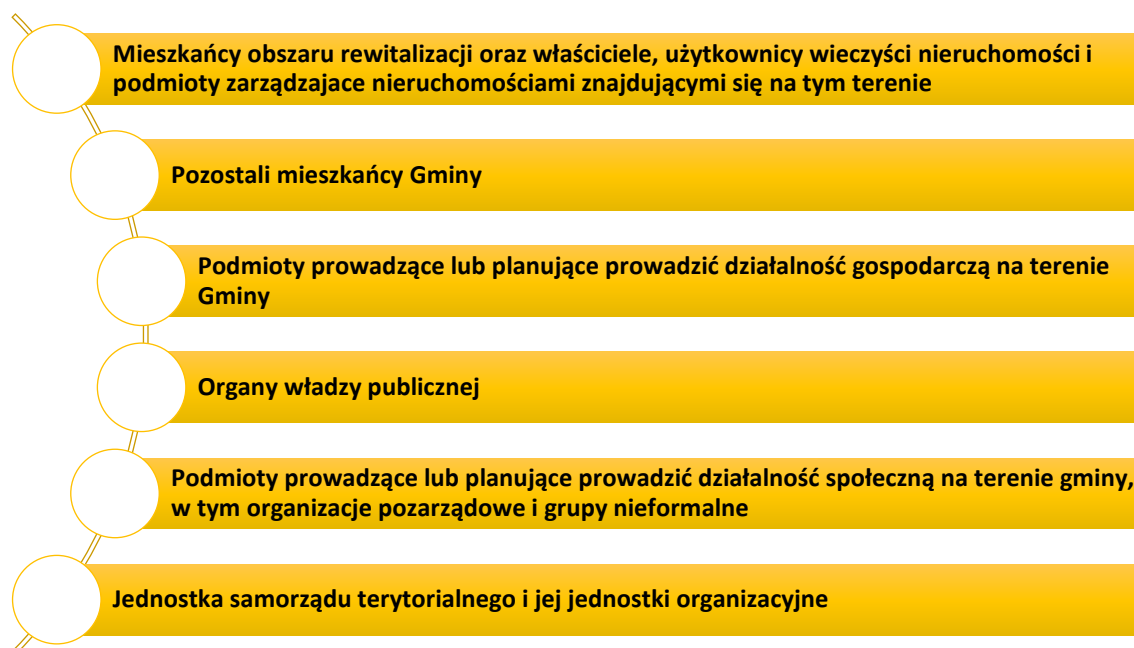
Wszystkie działania zostały zaplanowane w taki sposób, aby trafiły do różnych grup interesariuszy, jak: mieszkańcy OZ i OR, właściciele, użytkownicy wieczysti i zarządzający nieruchomościami z OZ i OR, podmioty prowadzące/planujące działalność gosp./społ. (NGO), JST oraz organy władzy publicznej.

Partycypacja społeczna jest kluczowym składnikiem procesu rewitalizacji stanowi podstawę działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja winna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji.

Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji zostały przedstawione na poniższym schemacie.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Włączenie powyższych grup interesariuszy zostało zapewnione poprzez przeprowadzenie konsultacji społecznych oddzielnie na terenie miasta Pakość i oddzielnie na terenie wiejskim, czyli w miejscowości Dziarnowo. Uchwałą nr XXIX/312/2018 Rady Miejskiej w Pakości z dnia 27 marca 2018 roku przyjęto przeprowadzenie konsultacji, które miały na celu uzyskanie opinii mieszkańców Gminy nt. propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Pakość na lata 2016-2023”, zwiększając ich aktywność we wspólnocie samorządowej. Dnia 19 kwietnia 2018 r. odbyły się konsultacje w Dziarnowie, w których wzięło udział 41 osób, natomiast 24 kwietnia konsultacje zostały przeprowadzone w mieście Pakość, w Ośrodku Kultury i Turystyki w Pakości.

Zgromadzonym mieszkańcom Gminy Pakość zostały przedstawione główne założenia, problemy i cele LPR oraz szczegółowo zostały omówione projekty zaplanowane do realizacji. Uczestnicy mieli możliwość zgłaszania uwag do przedstawionego dokumentu oraz własnych propozycji projektów rewitalizacyjnych na rozdanych formularzach konsultacyjnych. W wyniku przeprowadzonych konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi od ich uczestników. Na etapie konsultacji nie wpłynęły uwagi dotyczących głównych założeń Programu Rewitalizacji tj. delimitacji oraz zakresu planowanych do realizacji projektów.

W ramach aktualizacji LPR dla Gminy Pakość ogłoszono ponowne konsultacje społeczne, które zostały zrealizowane na mocy uchwały Rady Miejskiej. W ramach konsultacji nie odnotowano uwag wpływających na treść opiniowanego dokumentu.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Przystępując do sporządzania Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023 Gmina Pakość powtórzyła czynności związane z podjęciem konsultacji społecznych. Zgodnie z obwieszczeniem Burmistrza Pakości z dnia 16 lipca 2019 roku, poinformowano, że Gmina Pakość sporządziła dokument pn. „Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pakość na lata 2016 – 2023”, a wraz z tym poinformowano o planowanych konsultacjach społecznych ww. dokumentu w terminie 22 lipca- 6 sierpnia 2019 roku. W wyniku przeprowadzonych konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi. Konsultacje ponownie przeprowadzone zostały w czasie od 19 października do 2 listopada 2019 roku, na bazie obwieszczenia Burmistrza Pakości z dnia 10 października br. Na bazie załączonego do obwieszczenia arkusza konsultacyjnego wypowiedziało się Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania Czarnoziem na Soli. W ramach wniesionych uwag, Stowarzyszenie wskazało szereg aspektów, które należało przeanalizować ponownie. Wśród nich pozostawały:

- efekty rewitalizacji na obszarach wiejskich, które oceniono jako trudne, a nawet nierealne,
- nieprawidłowość doboru wskaźników i typów projektów zgodnie z opisanymi szacunkowymi ramami finansowymi w odniesieniu do głównych projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- komplementarność projektów twardych z działaniami miękkimi oraz z problemami obszaru zdegradowanego,
- wątpliwe przyporządkowanie poszczególnych projektów do katalogu działań przewidzianych w SzOOP.

Stowarzyszenie zwróciło również uwagę na konieczność zweryfikowania pod wskazanymi kątami również obszaru miejskiego.

Po zapoznaniu się ze szczegółowymi uwagami Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Czarnoziem na Soli przystąpiono do ponownej analizy Programu i skorygowania go pod kątem wskazanych uchybień.

13. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ³	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowane
							%	Zł	Środki publiczne		Środki prywatne			
Obszar A, Kościelec, Dziarnowo	2021-2022	1. Aktywna rodzina – wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Pakość	S	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość/ OPS	150 000,00	85	127 500,00		127 500 (EFS)	22 500 (Budżet Gminy)		9.2.1	

³ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Kościelec, Dziarnowo, Obszar A, Obszar B	2021-2022	2. Program aktywizacji wielopokoleniowej, w tym przede wszystkim osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizacji Gminy Pakość	S	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość	100 000,00	85	85 000,00		85 000 (EFS)	15 000 (Budżet Gminy)		11.1	
Obszar B	2021	3. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu gminy Pakość,	S	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość	100 000,00	85	85 000,00		85 000,00 (EFS)	15 000,00 Budżet Gminy			9.2.1

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Obszar A, Kościelec, Dziarnowo	2021	4. Ku przedsięwzięciom przyszłości i obecnych przedsięwzięciom z obszaru rewitalizacji	G	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość / FIO/ NGO	100 000,00	85	85 000,00		85 000,00 (EFS)	10 000,00 (FIO) 5 000,00 (NGO)		11.1		
Dziarnowo, Kościelec	2019-2020	5. Podnoszenie osiągnięć edukacyjnych uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Pakość poprzez indywidualizowanie procesu nauczania i wychowania	S		Gmina Pakość / Zespół Placówek Oświatowych w Kościelcu	219 580,85	85		21 958,09 (Budżet Państwa)	186 643,72 (EFS)	10 979,04 (Budżet Gminy)			10.2.2	
Obszar A	2020-2021	6. Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości na potrzeby seniorów	T	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość	315 966,37	85	268 571,41	31 596,64 (Budżet Państwa)	268 571,41 (EFRR)	15 798,32 (Budżet Gminy)		6.2		1, 3

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

Obszar A	2020-2021	7. Zagospodarowanie Rynku Miejskiego w Pakości	T	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość	1 483 861,93	85	1 261 282,64	148 386,19 (Budżet Państwa)	1 261 282,64 (EFRR)	74 193,10 (Budżet Gminy)		6.2		2, 3, 4,
Dziarnowo	2020-2021	8. Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni wiejskiej w m. Dziarnowo	T	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość	1 200 000,00	95	1 140 000,00		1 140 000,00 (EFRR)	60 000,00 (Budżet Gminy)		7.1		1,2,
Kościelec	2020-2021	9. Przebudowa boiska sportowego wraz z budową zadaszenia	T	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Gmina Pakość	1 000 000,00	95	950 000,00		950 000,00 (EFRR)	50 000,00 (Budżet Gminy)		7.1		1,2

Źródło: Opracowanie własne

14. SYSTEM ZARZĄDZENIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitoring stanowi integralną część zarządzania i ewaluacji postępów programu rewitalizacji. Monitorowanie to proces polegający na systematycznym zbieraniu, analizowaniu i raportowaniu danych ilościowych i jakościowych opisujących efekty programu.

Zastosowane będą następujące formy monitoringu:

- monitorowanie postępu prac i osiągnięcia celów,
- monitorowanie trudności,
- monitorowanie stopnia zmniejszania problemów,
- monitorowanie środków finansowych projektu,
- monitoring końcowy.

Monitoring rzeczowy dostarczy informacji na temat efektów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podstawie osiąganych wskaźników produktu i rezultatu. Zestawienie wskaźników dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023 jako całości zostało przedstawione w rozdziale 7. Wszystkie wskaźniki zostaną osiągnięte do roku 2023, natomiast ewaluacja na poziomie projektów będzie odbywać się corocznie. W roku 2021 zostanie przeprowadzona wstępna ocena stopnia osiągnięcia wskaźników na poziomie Programu i jeśli zaistnieje ryzyko nieosiągnięcia celów, zostaną podjęte działania zaradcze, w zależności od źródła ryzyka. Jeśli czynniki ryzyka będą niezależne od Gminy Pakość, np. nagła zmiana otoczenia społeczno-gospodarczego, bądź prawno-ekonomicznego, władze Gminy podejmą starania o zmianę wartości wskaźników poprzez negocjacje z Instytucją Zarządzającą oraz aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji. Natomiast jeśli czynnikami ryzyka będą zjawiska, na które Gmina Pakość może mieć wpływ, na przykład niska partycypacja społeczna, zostaną podjęte działania informacyjno-promocyjne celem pełnego osiągnięcia założonych wskaźników. **Monitoring trudności** będzie informował o potencjalnych ryzykach realizacji przedsięwzięć, które pozwolą na skuteczną reakcję i minimalizację ryzyk. **Monitoring stopnia zmniejszania problemów** będzie polegał na analizie bieżącej sytuacji w obszarach kryzysowych na terenach rewitalizacji, dzięki czemu możliwe będzie pozyskanie danych o stopniu niwelowania zidentyfikowanych problemów. **Monitoring finansowy** z kolei dostarczy informacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakość na lata 2016-2023

na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, które będą podstawą do oceny efektywności i racjonalności wydatkowania środków. Polegać on będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania przyznanych dotacji. Niezwykle ważnym elementem będzie także kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy pozwoli na weryfikację stopnia realizacji wyznaczonych celów. System monitoringu oparty zostanie o homogeniczne narzędzia ocen. Odpowiedzialność za realizację tego zadania spoczywać będzie na Koordynatorze. Każdy projekt będzie oceniany przy wykorzystaniu stworzonego przez Koordynatora formularza ewaluacji w cyklach półrocznych. Archiwizacja kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować ryzyka i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Na Koordynatorze będzie spoczywać również obowiązek przygotowywania kwartalnych sprawozdań w zakresie wskaźników produktu i rezultatu, jak również sprawozdań w zakresie stanu kryzysowego, które będą przekazywane do Instytucji Zarządzającej co dwa lata. Dokumentacja ta stanowić będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć pomyłek.

System aktualizacji Programu

Istotnym elementem jest aktualizacja dokumentu, w przypadku wystąpienia podczas jego realizacji modyfikacji zachodzących w obszarze rewitalizacji lub na terenie pozostającym z nim zależności i wywierającym na niego wpływ. Ze względu na charakter lokalny program rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Zmiany w LPR nie mogą być częstsze niż raz do roku. W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej w Pakości z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.